

Samen Sterker: het verkennen van diverse vormen van betrokkenheid tussen het maatschappelijk middenveld en de regering in de CSW-cyclus

Een onderzoek naar de verschillende manieren waarop het maatschappelijk middenveld samenwerkt met nationale regeringen, met betrekking tot de jaarlijkse VN-vergadering over vrouwenrechten, de Commissie voor de Status van Vrouwen (CSW), met hierbij een routekaart voor het versterken van onze collectieve impact op globaal beleid.

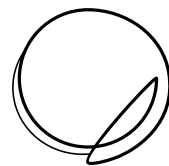

Samen Sterker: het verkennen van diverse vormen van betrokkenheid tussen het maatschappelijk middenveld en de regering in de CSW-cyclus

Een onderzoek naar de verschillende manieren waarop het maatschappelijk middenveld samenwerkt met nationale regeringen, met betrekking tot de jaarlijkse VN-vergadering over vrouwenrechten, de Commissie voor de Status van Vrouwen (CSW), met hierbij een routekaart voor het versterken van onze collectieve impact op globaal beleid.

feminist
diplomacy
lab

Auteurs: Feminist Diplomacy Lab (Sehnaz Kiymaz Bahceci & Damjan Denkovski)

In opdracht van WO=MEN Dutch Gender Platform namens Our Voices Our Futures (OVOF) Consortium

Dit document is de Nederlandse vertaling van het oorspronkelijke Engelstalige onderzoek getiteld “Stronger Together: Exploring Diverse Models of Civil Society and State Engagement in the CSW Cycle”

Vertaling van Engels naar Nederlands: Aymée Spijkerman

Redactie: Liz Ercevik Amado

Design: Katarina Dacic

januari 2026

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1. Introductie en conceptueel model	6
Context en beweegredenen	6
Onderzoeksdoelen	9
Conceptueel model: het definiëren van de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld bij de regering	9
2. Methodologie en onderzoeksopzet	10
3. Casestudies van veelbelovende methodes	12
Argentinië	12
Australië	16
Jordanië	21
Nederland	26
Nigeria	30
4. Analytische bevindingen: drie samenhangende dimensies	35
Ontwerpdimensies	37
Uitkomstgerichte dimensies	39
5. Uitvoerbare aanbevelingen	42
Aanbevelingen voor regeringen en nationale delegaties	42
Aanbevelingen voor maatschappelijke organisaties en netwerken	43
Aanbevelingen voor alle actoren	44
6. Bijlagen en referenties	46
I. Afkortingen	46
II. Referenties	47
III. Joint letter van de CSW-voorzitter samen met UN Women	51

Dankwoord

Dit onderzoek en het daaropvolgende rapport, *Samen Sterker: het verkennen van diverse vormen van betrokkenheid tussen het maatschappelijk middenveld en de regering in de CSW-cyclus*, werden mogelijk gemaakt door de samenwerking en waardevolle bijdragen van talrijke partners en individuen die zich inzetten voor gendergelijkheid en feministische belangenbehartiging.

Wij willen onze oprechte dank uitspreken aan **WO=MEN Dutch Gender Platform**, dat opdracht heeft gegeven tot dit onderzoek, en aan de **Our Voices Our Futures (OVOF) Consortium Partners** (CREA, APC, UHAI-EASHRI en IM-Defensoras) voor hun strategische begeleiding en ondersteunende samenwerking gedurende de gehele projectcyclus. Het belangrijkste doel van dit onderzoek is het vastleggen en analyseren van verschillende vormen van betrokkenheid om zo lessen te creëren die belangenbehartiging kunnen versterken bij de CSW en andere multilaterale forums, met het oog op vooruitgang van gendergelijkheid.

We zijn iedereen dankbaar die zo vrijgevig zijn expertise en tijd hebben bijgedragen. Dankzij hen is dit onderzoek stevig verankerd in praktijkervaring. Dit omvat onder meer 50 deelnemers die hebben gereageerd op onze verkennende enquête, die via mondiale netwerken is verspreid.

Wij bedanken de belangrijkste personen die deel hebben genomen aan de uitgebreide semigestructureerde interviews: **meer dan 30 vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en regeringen** uit zeven landen – Argentinië, Australië, Jordanië, Nepal, Nederland, Nigeria en Zweden – deelden hun ervaringen met verschillende vormen van betrokkenheid voorafgaand aan, tijdens en na het CSW-proces.

Wij hopen oprecht dat dit onderzoek nuttig kan zijn voor feministische bewegingen en gelijkgestemde lidstaten door hen strategische inzichten en uitvoerbare aanbevelingen te bieden die bijdragen aan het gezamenlijke doel om vooruitgang te boeken op het gebied van gendergelijkheid.

Samenvatting

Dit rapport, opgesteld in opdracht van WO=MEN Dutch Gender Platform namens het Our Voices Our Futures (OVOF) Consortium, biedt een uitgebreide inventarisatie van diverse vormen van betrokkenheid tussen het maatschappelijk middenveld en nationale delegaties rond de processen van de VN-vergadering, de Commission on the Status of Women (CSW). Terwijl wettelijke beperkingen en politieke anti-genderaanvallen de ruimte voor betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld, zowel nationaal als internationaal, blijven verkleinen, is het vastleggen van effectieve strategieën voor betrokkenheid van essentieel belang om lidstaten verantwoordelijk te houden voor hun internationale toezeggingen en de mondiale feministische belangenbehartiging te versterken. Dit rapport maakt gebruik van een kwalitatieve mixed-methods-benadering, gebaseerd op feministische en dekoloniale uitgangspunten. Daarbij zijn casestudies uit Argentinië, Australië, Jordanië, Nederland en Nigeria geanalyseerd en aangevuld met inzichten uit Nepal en Zweden.

Uit dit rapport blijkt dat politieke afstemming en institutionalisering de twee hoofdvariabelen zijn die de verschillen in betrokkenheid en invloed tussen landen verklaren. Sterk geïstitutionaliseerde modellen, zoals Nederland en – historisch gezien – Australië, profiteren van stabiele financiering en door de regering gefinancierde coördinatie, waardoor maatschappelijke middenvelden als volwaardige leden kunnen deelnemen aan officiële delegaties. Daartegenover staat dat in contexten zoals Argentinië na de recente regeringswisseling, waarbij officiële communicatiekanalen zijn ontmanteld, maatschappelijke organisaties een *outsider*-strategie hebben ontwikkeld. Daarbij oefenen ze buiten de nationale regering om druk uit op de staat. In andere landen, zoals Nigeria en Jordanië, navigeert het maatschappelijk middenveld een meer “hybride” of “strategisch aangestuurd” landschap. Zij maken gebruik van formele institutionele kanalen om zichtbaar te blijven, terwijl ze via schaduwrapportages over gevoelige onderwerpen, zoals seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) en LHBTQI+-rechten, hun onafhankelijke stem behouden.

Uiteindelijk blijkt uit dit onderzoek dat er geen universeel model is voor betekenisvolle betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld. Wat er daarentegen wel nodig is, is een structuur die aansluit bij de specifieke politieke context en beschikbare middelen. Uitvoerbare aanbevelingen voor alle actoren benadrukken dat duurzame samenwerkingen afhangen van het bewust opbouwen van vertrouwen; de gefaciliteerde deelname van het maatschappelijk middenveld in officiële delegaties en de integratie van expertise van het maatschappelijk middenveld gedurende de volledige jaarlijkse CSW-cyclus.

1. Introductie en conceptueel model

Context en beweegredenen

De CSW en de belangrijke rol van het maatschappelijk middenveld

De Commissie voor de Status van Vrouwen (CSW) werd in 1946 opgericht als functionele commissie van de Economische en Sociale Raad (ECOSOC) van de Verenigde Naties. De CSW is het belangrijkste mondiale intergouvernementele forum dat zich exclusief richt op het in kaart brengen van de leefomstandigheden van vrouwen wereldwijd en op het ontwikkelen van internationale standaarden voor gendergelijkheid.¹ Bij de aanneming van de Beijing Declaration and Platform for Action (BPfA) in 1995 werd het mandaat van de CSW uitgebreid met de taak om de nationale en mondiale voortgang bij de uitvoering van de daarin vastgelegde toezeggingen te beoordelen.

De actieve betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld² is een ‘cruciaal element’ in het werk van de Commissie, waarbij het een belangrijke rol speelt bij het verantwoordelijk houden van internationale en nationale leiders voor de toezeggingen die zijn gedaan in het Platform for Action.

Maatschappelijke organisaties zijn niet alleen waarnemers; ze dienen als fundamentele bouwstenen van de democratie door “internationale organisaties en instanties meer responsief te maken voor de voortdurend veranderende behoeften en prioriteiten geuit door hun begunstigden of achterban. Dit kan helpen bij het versterken van vertrouwen in internationale organisaties, [...] internationale participatie kan worden beschouwd als een bijdrage aan het bevorderen van het vertrouwen van burgers en het maatschappelijk middenveld in mondiale processen en aan het versterken van hun gevoel van eigenaarschap over die processen.”³

Juridische kaders en randvoorwaarden

De rol van het maatschappelijk middenveld in het verdedigen van democratie en inclusie op nationaal niveau vereist een omgeving die het mogelijk maakt om een constructieve vertrouwensrelatie tussen het maatschappelijk middenveld en de regering op te bouwen: “de rechtsstaat, naleving van fundamentele democratische principes, politieke wil, gunstige wetgeving, duidelijke en nauwkeurige procedures, steun op lange termijn en hulpmiddelen voor een duurzaam maatschappelijk middenveld, [en, bovenal] gedeelde ruimtes voor dialoog en samenwerking.”⁴

1 UN Women. “Commission on the Status of Women.” Beschikbaar op: <https://www.unwomen.org/en/how-we-work/commission-on-the-status-of-women> . Geraadpleegd op 5 december 2025.

2 Deze publicatie gebruikt de termen “niet-gouvernementele organisaties” (ngo) en “maatschappelijke organisaties” (CSO) door elkaar. Op plekken waar een registratiestatus relevant is, zoals het verkrijgen van ECOSOCs consultatieve status, zal dit worden aangegeven in de tekst.

3 OECD. 2025. “Towards meaningful civil society participation at the international level: Success factors, opportunities and challenges,” OECD Working Papers on Public Governance No. 81. Beschikbaar op: https://www.oecd.org/en/publications/towards-meaningful-civil-society-participation-at-the-international-level_8ed04dc2-en.html . Geraadpleegd op 8 december 2025.

4 Council of Europe. 2010. “Civil Participation in the Decision Making Process: The Code of Good Practice.” Beschikbaar op: <https://rm.coe.int/code-of-good-practice-civil-participation-revised-301019-en/168098b0e2> . Geraadpleegd op 6 december 2025.

Het recht van het maatschappelijk middenveld om deel te mogen nemen aan VN-processen is gegrond in de fundamentele kaders van de VN. De ECOSOC-resolutie 1996/31 levert de wettelijke basis voor de raadgevende relatie tussen de VN en maatschappelijke organisaties en erkent de veelzijdige expertise van deze organisaties en hun vermogen om het werk van de VN te ondersteunen.⁵ Artikelen 7 en 8 van het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW) verplichten dat de staten die partij zijn ervoor zorgen dat vrouwen hun recht tot participatie in niet-gouvernementele organisaties kunnen uitoefenen en hun regeringen op internationaal niveau kunnen vertegenwoordigen.⁶

In de recentste resolutie over de “Toekomstige organisatie en werkmethodes van de Commissie voor de Status van Vrouwen” in 2022 (E/2022/4)⁷ werden lidstaten uitgenodigd “om op een betekenisvolle manier maatschappelijke organisaties en andere relevante belanghebbenden te betrekken bij voorbereidende processen voor het werk van de Commissie” en om te overwegen hen te betrekken bij hun delegaties. Lidstaten hebben deze toezeggingen nader toegelicht in de resolutie (E/RES/2026/2) “Revitalisering van de Commissie voor de Status van Vrouwen”. Deze nodigt lidstaten uit om het maatschappelijk middenveld en andere relevante belanghebbenden te betrekken bij de voorbereidingen en het vervolg van de CSW en om te overwegen om consultaties op nationaal niveau te voeren.⁸

De voorzitter van de CSW en het hoofdkantoor van UN Women sturen jaarlijks een gezamenlijke brief (*joint letter*) aan alle lidstaten met het verzoek vertegenwoordigers uit het maatschappelijk middenveld op te nemen in hun delegaties.

“We hopen dat ministeriële leiding van uw delegatie en de inclusie van sterke belangenbehartigers voor gendergelijkheid vanuit diverse groepen uit het maatschappelijke middenveld en jeugd, een reflectie is van uw sterke toewijding vanuit de regering aan het versnellen van de verwezenlijking van gendergelijkheid en de empowerment van alle vrouwen en meisjes, net als de ambitie van de 2030 Agenda om ‘niemand achter te laten’. We moedigen alle regeringen aan om informatie over het betrekken van ngo-vertegenwoordigers in hun delegatie te delen met UN Women-afdelingen in hun regio of land,” zegt het Bureau in zijn brief betreffende de 67ste sessie van de CSW, en vraagt lidstaten om verscheidene belanghebbenden te betrekken, waaronder ook het maatschappelijk middenveld in hun side events.”⁹

Ondanks deze internationale standaarden is de kwaliteit van betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld bij hun eigen nationale regeringen, vooral rondom het opstellen van onderhandelingsmandaten en standpunten, ongelijkmatig en vaak niet vastgelegd. Eenzelfde patroon is te zien in de inclusie van het maatschappelijk middenveld als volwaardige delegatieleden binnen de nationale delegaties. Terwijl sommige landen robuuste, geïnstitutionaliseerde samenwerkingen of een raad met meerdere belanghebbenden hebben opgericht, vertrouwen anderen op ad-hoc, tokenistische of sporadische consultaties. Het maatschappelijk middenveld vindt manieren om te kunnen werken en verandering teweeg te brengen, zelfs in beperkende of onderdrukkende omstandigheden. Het documenteren van verschillende vormen van betrokkenheid in uiteenlopende politieke contexten is belangrijker dan ooit, nu juridische beperkingen, bezuinigingen en politieke anti-genderaanvallen op

5 ECOSOC. 1996. “Resolution 1996/31: Consultative relationship between the United Nations and non-governmental organizations.” Beschikbaar op: <https://digitallibrary.un.org/record/442032?v=pdf>. Geraadpleegd op 11 december 2025.

6 United Nations. 1979. “Convention on the Elimination of Discrimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW).” Beschikbaar op: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-elimination-all-forms-discrimination-against-women>. Geraadpleegd op 11 december 2025.

7 ECOSOC. 2022. “Future organization and methods of work of the Commission on the Status of Women.” <https://docs.un.org/en/E/res/2022/4>. Geraadpleegd op 6 december 2025.

8 ECOSOC. 2025. “Revitalization of the Commission on the Status of Women.” Beschikbaar op: <https://docs.un.org/en/E/RES/2026/2>. Geraadpleegd op 17 december 2025.

9 Een kopie van deze brief uit 2023 staat in Bijlage III van dit onderzoek.

gendergelijkheid de ruimte voor het maatschappelijk middenveld actief blijven verkleinen, zowel op nationaal niveau¹⁰ als binnen internationale VN-mechanismen¹¹, waaronder de CSW.¹²

In het begin van de jaren 2000 konden vrouwelijke ngo-vertegenwoordigers als waarnemers de ruimtes betreden waar CSW-onderhandelingen plaatsvonden en rechtstreeks communiceren met officiële delegaties, maar dit werd plots beëindigd in de daaropvolgende jaren. We hebben met grote bezorgdheid gezien hoe er op meerdere gelegenheden sessievoorzitters de vergadering onderbraken met de mededeling: “Als er nog ngo-leden aanwezig zijn, moeten die nu vertrekken.”¹³

De traditionele veronderstelling dat meer betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld in multilaterale processen zich automatisch vertaalt in robuustere mensenrechtenkaders is inmiddels minder vanzelfsprekend: we kunnen er niet langer van uitgaan dat elke maatschappelijke groep hard werkt aan progressieve doelen. Vandaag de dag gebruiken sommige actoren het label ‘maatschappelijk middenveld’ om anti-gender- en antidemocratische agenda's door te drukken. Ze zijn ook actief binnen de VN en tonen een toenemende mate van professionalisering, waarbij ze op effectieve en competitieve manieren de feministische methodes van belangenbehartiging in multilaterale ruimtes nabootsen.¹⁴ Zulke actoren zijn vaak onderdeel van officiële delegaties die beperkende en uitsluitende standpunten innemen.¹⁵ Deze anti-genderactoren dragen bij aan de uitsluiting van progressieve maatschappelijke organisaties in multilaterale ruimtes, door middel van intimidatie en het misbruiken van procedurele middelen. Daardoor is het des te belangrijker voor regeringen die op zoek zijn naar de vooruitgang van gendergelijkheidsstandaarden om betekenisvolle betrokkenheid van het progressieve maatschappelijke middenveld te faciliteren in de nationale voorbereidingen voor de CSW.

Zodoende is het vastleggen van effectieve strategieën voor betrokkenheid dus niet alleen een technische opgave of een goede belangenbehartigingsmethode. Het heeft de potentie om betrokkenheid en belangenbehartiging van het maatschappelijk middenveld in de multilaterale ruimtes te versterken en lidstaten verantwoordelijk te blijven houden voor hun internationale toezeggingen. Daarnaast biedt het de mogelijkheid om de samenwerking tussen deze maatschappelijke actoren en hun nationale regeringen bij het werk op nationaal niveau te verbeteren. Dit onderzoek heeft als doel verschillende goede methodes onder de aandacht te brengen en te laten zien hoe het maatschappelijk middenveld nog steeds op zoek is naar alternatieve vormen voor betrokkenheid in veranderende contexten.

10 Een recent rapport dat een aantal van deze aanvallen wereldwijd analyseert is WO=MEN: “Our Voices Our Futures & Alliantie Politica’s ‘Rights at Risk’”: Paige Shipman. 2025. Rights at Risk. WO=MEN, OVOF en Alliantie Politica. <https://www.wo-men.nl/kb-bestanden/1765297557.pdf>. Geraadpleegd op 17 december 2025.

Een breder overzicht van de verminderde maatschappelijke ruimte en toegenomen bedreigingen is recentelijk gepubliceerd door CIVICUS: 11 Firmin et al. 2025. “State of Civil Society Report.” Beschikbaar op: <https://publications.civicus.org/publications/2025-state-of-civil-society-report/>

12 Rana and Lipott. 2025. “Rundbrief 3/2025: Freiraumverlust Wieviel Zivilgesellschaft bleibt?” Beschikbaar op: <https://forumue.de/rundbrief-3-2025-wechselkurstermin/> (in het Duits) Geraadpleegd op 17 december, 2025.

WO=MEN organiseerde samen met leden en donateurs de “CSW: ACCESS DENIED Campagne” als gevolg van deze beperkingen, om aandacht te geven aan de uitsluiting van voorvechters om op een betekenisvolle manier deel te nemen aan de CSW. Meer informatie over de campagne is te vinden op <https://womeninnewyork.blogspot.com/2025/03/access-denied-campaign.html>. Geraadpleegd op 17 december 2025.

13 Acuner, S. KA-DER. 2017. “Birlesmis Milletler Kadinin Statüsü Komisyonu Rehberi ve 60. Oturuma Dair Notlar” (United Nations Commission on the Status of Women Guidebook and Notes on the 60th session). P. 16. <https://ka-der.org.tr/wp-content/uploads/2020/12/Birlesmis-Milletler-Kadin-Statüsü-ve-Komisyonu-Rehberi.pdf>. Geraadpleegd op 9 december 2025.

14 Cupać, J. and Ebetürk, I. 2022. Competitive mimicry: The socialization of antifeminist ngos into the United Nations. Global Constitutionalism, 11(3), pp. 379–400. doi:10.1017/S2045381721000186.

15 Holmes. 2024. Feminist Responses to Norm-Spoiling at the United Nations. Beschikbaar op: https://odi.cdn.ngo/media/documents/ODI-FeministResponseNormSpoiling-Briefingnote_Final_Z2fwTg4.pdf. Geraadpleegd op 20 december 2025.

Onderzoeksdoelen

Het hoofdzakelijke doel van dit onderzoek is om diverse vormen van betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld bij hun nationale regeringen in de context van de Commissie voor de Status van Vrouwen (CSW) op de kaart te zetten. Evenals veelbelovende methodes te benadrukken die het maatschappelijk middenveld van lessen kunnen voorzien en belangenbehartiging tijdens de CSW en in andere multilaterale ruimtes kunnen versterken. Concreet beoogt het onderzoek de bevorderende factoren, specifieke uitdagingen en strategieën te identificeren en te analyseren die bijdragen aan succesvolle resultaten in belangenbehartiging in verschillende politieke contexten. Het onderzoek levert aanbevelingen voor het maatschappelijk middenveld en regeringen die op zoek zijn naar de vooruitgang van gendergelijkheid op multilateraal niveau, door middel van een vergelijkende analyse van vijf casestudies.

Conceptueel model: het definiëren van de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld bij de regering

In dit rapport wordt betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld bij de CSW gedefinieerd als de uiteenlopende manieren waarop nationale regeringen en niet-gouvernementele actoren met elkaar samenwerken om standpunten over gendergelijkheid in deze multilaterale ruimte vorm te geven, op elkaar af te stemmen en uit te dragen.

Deze definitie benadrukt de actieve invloed van het maatschappelijk middenveld en onderzoekt hoe feministische bewegingen en maatschappelijke organisaties (CSOs) vorm en kracht geven aan het werk en de impact van nationale delegaties voor, tijdens en na de CSW.

2. Methodologie en onderzoeksopzet

Onderzoeksaanpak en -kader

Dit onderzoek maakt gebruik van een kwalitatieve mixed-methodsbenadering, gebaseerd op feministische en dekoloniale uitgangspunten. Methodologisch hebben we gekozen voor een samenwerkende, niet-extractieve aanpak die gericht is op het gezamenlijk produceren van bruikbare kennis, waarvan we hopen dat deze als strategisch middel kan dienen voor de belangenbehartiging van het maatschappelijk middenveld. Dit omvat ook het doel om onderdrukkende systemen ter discussie te stellen door de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld vanuit uiteenlopende contexten binnen de internationale multilaterale arena van gendergelijkheid te versterken. In lijn met dekoloniaal-feministische benaderingen plaatst de onderzoeksopzet de contextgebonden expertise van deelnemers centraal; hun ervaringen vormen de basis voor de analyse. Omdat er niet slechts één 'juiste manier' bestaat om met nationale regeringen samen te werken rondom de CSW, richt dit onderzoek zich op het in kaart brengen van uiteenlopende mondiale vormen van betrokkenheid en de specifieke mechanismen die effectieve samenwerking mogelijk maken. Hiermee wil het onderzoek de gezamenlijke belangenbehartiging van maatschappelijke organisaties wereldwijd versterken en strategische inzichten bieden voor gelijkgestemde regeringen.

Dit onderzoek wordt uitgevoerd vanuit een feministisch-institutioneel perspectief, waarbij wordt erkend dat betrokkenheid bij mondiale *gender governance* niet alleen door formele procedures, maar ook door informele machtsrelaties wordt gestructureerd. De analyse wordt mede bepaald door VN-normen en standaarden voor inclusieve participatie (bijv. CEDAW-artikelen 7-8, ECOSOC-resolutie 1996/31) en richt zich op de wisselwerking tussen formele mandaten voor betrokkenheid en participatie, evenals de informele normen, netwerken en *gatekeeping*-dynamieken van toegangsbeheersing, die bepalen hoe het maatschappelijk middenveld kan samenwerken met regeringen en multilaterale actoren.

Dataverzameling en triangulatie

Data werd verzameld door middel van drie primaire methodes om een robuuste triangulatie van de bevindingen te waarborgen:

Literatuuronderzoek: een gerichte beoordeling van bestaande literatuur, waaronder rapporten van maatschappelijke organisaties, wetenschappelijke artikelen en officiële CSW-documentatie. Deze fase bracht bekende vormen van betrokkenheid in kaart en vormde de basis voor de eerste longlist van mogelijke casestudies.

Verkennde enquête: een beknopte vragenlijst werd verspreid via mondiale feministische netwerken (bijv. Women's Rights Caucus, Young Feminist Caucus, LGBTI Caucus, Women's Major Group, AWIDCommunity, CEDAW4Change) in het Engels, Frans, Spaans en Arabisch. Met meer dan 50 reacties in deze vier talen bracht de enquête uiteenlopende voorbeelden van strategieën voor belangenbehartiging uit de praktijk bijeen en identificeerde het overkoepelende thema's op het gebied van betrokkenheid voor, tijdens en na de CSW.

Semigestructureerde interviews: diepte-interviews vormden de primaire bron van gegevens. Het

onderzoeksteam heeft interviews afgenomen met meer dan 20 ngo-vertegenwoordigers. Waar mogelijk werd de voorkeur gegeven aan focusgroep-interviews, om de uitwisseling van ervaringen en observaties tussen deelnemers te waarborgen. Aan deze interviews deden deelnemers uit de vijf primaire casestudielanden mee: Argentinië, Australië, Jordanië, Nederland en Nigeria. Zweden en Nepal, die dienden als aanvullende voorbeelden van goede methodes, werden ook kort benoemd.

Om het gouvernementele perspectief vast te leggen, heeft het team interviews met regeringsfunctionarissen afgenomen die rechtstreeks ervaring hebben met het CSW-proces. De compositie van deze interviews bestond uit huidige vertegenwoordigers die actief betrokken zijn bij het CSW-proces en voorgaande vertegenwoordigers met historische ervaring. Een semigestructureerde interviewmethode werd gebruikt, met daarbij bewuste flexibiliteit om ervoor te zorgen dat deelnemers hun ervaringen op hun eigen manier konden vertellen. De respondenten kregen ook de optie om via een geschreven bijdrage of spraakopname bij te dragen.

Casestudie selectie

Vijf gedetailleerde casestudies werden geselecteerd uit de aanvankelijke longlist om veelbelovende methodes te vertegenwoordigen. De selectie werd bepaald aan de hand van een aantal primaire criteria: aantoonbare impact, potentie voor aanleren en toepassen en de beschikbaarheid van belangrijke actoren.

Om een holistisch mondiaal perspectief te waarborgen, werden aanvullende selectiecriteria toegepast om diversiteit te garanderen op het gebied van geografische spreiding, context (waaronder zowel relatief ondersteunende politieke omgevingen als contexten met meer beperkte ruimte voor het maatschappelijk middenveld of anti-genderdynamieken) en het type organisatie of werk.

Uiteindelijk werden vijf casestudies geselecteerd: Argentinië, Australië, Jordanië, Nederland en Nigeria. Daarnaast werden Zweden en Nepal geselecteerd om een aantal specifieke karakteristieken van betrokkenheid in deze landen aan te tonen. Hoewel dit onderzoek niet beweert dat deze casussen de sterkst bestaande modellen voor betrokkenheid zijn die er bestaan, vertegenwoordigen ze wel een bepaalde diversiteit in context, betrokkenheid en aanpak.

Analytische methodes

De data werd verwerkt door middel van een thematische en vergelijkende kwalitatieve analyse.

Alle interviewtranscripten en enquêtegegevens werden gecodeerd aan de hand van de drie onderling samenhangende dimensies van het conceptueel model: (1) Institutionele Structuur, (2) Strategieën voor Belangenbehartiging en Samenwerking en (3) Contextuele en Politieke Factoren. De vijf casestudies werden horizontaal geanalyseerd om overlappende dynamieken te identificeren, zoals de manier waarop maatschappelijke organisaties hun *insider*- en *outsider*-strategieën¹⁶ aanpassen, afhankelijk van de mate van openheid van hun politieke systeem.

De bevindingen werden getrianguleerd aan de hand van verschillende gegevensbronnen om vertekening te minimaliseren. De conceptcasestudies werden ter controle voorgelegd aan de betreffende maatschappelijke organisaties om de nauwkeurigheid ervan te waarborgen.

¹⁶ Een “*insider/outsider*”-strategie is een tweedelige aanpak voor belangenbehartiging waarbij maatschappelijke organisaties enerzijds invloed uitoefenen op beleid door middel van onderhandelingen en formele betrokkenheid binnen institutionele systemen (*insider*) en anderzijds door externe druk op te voeren door middel van publieke mobilisatie, mediacampagnes en *grassroots* activisme (*outsider*).

3. Casestudies van veelbelovende methodes

Argentinië

Argentinië vormt een voorbeeld van snelle en ingrijpende achteruitgang sinds het aantreden van de Milei-regering. In minder dan twee jaar veranderde het land van een langdurige voorvechter voor gendergelijkheid, die het internationale normatieve kader uitbreidde door binnenlands ontwikkelde normen zoals de “Care Society”¹⁷ te introduceren, in een van de meest uitgesproken tegenstanders, waaronder in het gebruik van de term “gender”.¹⁸ Deze casus documenteert een goede methode van betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld bij de nationale regering voor 2023. Daarnaast illustreert dit voorbeeldland strategieën voor weerbaarheid in het licht van plotselinge autoritaire terugval en repressie door de staat, evenals alternatieve manieren om invloed uit te oefenen op de regering.

Institutionele structuur voor betrokkenheid en participatie

Tot aan de regeringswisseling in december 2023 bestond er een Women's Caucus in het parlement en een Women's Advisory Council binnen het Argentijnse Ministerie van Buitenlandse Zaken. Het Ministerie voor Vrouwen, Genders en Diversiteit (dat in 2019 de taak van het Nationaal Vrouweninstituut overnam) vormde de vaste institutionele basis voor genderbeleid tot de opheffing ervan in 2024.¹⁹ Betrokkenheid werd gedurende meer dan 15 jaar gekenmerkt door een hoge mate van informaliteit en vertrouwen. Activisten hadden rechtstreekse WhatsApp-toegang tot hoge ambtenaren en ministers, waardoor snelle samenwerking werd bevorderd. Dit droeg bij aan een oprechte waardering onder regeringsfunctionarissen voor de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld.

“Wij [regering en het maatschappelijk middenveld] werken samen en het is daarom belangrijk om de ngo's en sociale bewegingen aan jouw kant te hebben, want ze dragen bij aan het doordrukken van de agenda en faciliteren jouw discussie binnen de staat en met jouw ambtelijke collega's.”²⁰

Deze institutionele structuur is sinds december 2023 systematisch ontmanteld. Het Ministerie voor Vrouwen, Genders en Diversiteit werd opgeheven met als reden dat het een ideologische agenda zou bevorderen en belangrijke programma's werden niet langer gefinancierd.²¹ Dit resulteerde in het verbreken van officiële communicatiekanalen tussen de regering en het maatschappelijk middenveld. De secties hieronder documenteren de voorgaande goedwerkende methodes van tijdens de “open deur”-²² periode, toen er nog een hoge mate van samenwerking tussen staat en het maatschappelijk middenveld plaatsvond, en de alternatieve strategieën voor weerbaarheid na 2023.

17 UN Women. 2023. “The Region’s Countries Agreed to Advance the Care Society to Achieve Gender Equality and a More Productive, Inclusive and Sustainable Future.” Beschikbaar op: <https://lac.unwomen.org/en/stories/noticia/2023/10/paises-de-la-region-acordaron-impulsar-la-sociedad-del-cuidado-para-alcanzar-la-igualdad-de-genero>

18 Women Deliver. 2025. “CSW69 Political Declaration: A Hard-Fought Victory, But Gaps Remain.” Beschikbaar op: <https://womendeliver.org/press/csw69-political-declaration-a-hard-fought-victory-but-gaps-remain/>. Geraadpleegd op 12 december 2025.

19 Het ministerie zelf werd opgericht als gevolg van sterke belangenbehartiging vanuit feministische bewegingen. Groepsinterview GI04, 17 november 2025.

20 Individueel interview, II14, 01 december 2025.

21 EFE. 2024. Beschikbaar op: Javier Milei cierra el Ministerio de Mujeres por “imponer una agenda ideológica” <https://www.deia.eus/mundo/2024/06/08/javier-milei-cierra-ministerio-mujeres-8333761.html>. Geraadpleegd op 13 december 2025 (in het Spaans).

22 Groepsinterview GI04, 17 november 2025.

Betrokkenheidscyclus

Tot eind 2023 was betrokkenheid niet gelimiteerd tot de CSW-kalender, maar werd er het hele jaar door aan gewerkt. Voorbereidingen voor de volgende CSW begonnen onmiddellijk nadat de vorige afgelopen was en bestonden uit dagelijkse overleggen en betrokkenheid bij de ministeries. “Dus het was onmogelijk om onvoorbereid aan te komen bij een CSW-vergadering, want je was er elke dag mee bezig.”²³

Ngo-vertegenwoordigers werden gezien als erkende personen, wier technische expertise rechtstreeks in officiële verklaringen werd verwerkt. De regering heeft samen met het maatschappelijk middenveld gewerkt aan een gemeenschappelijk nationaal standpunt voor de CSW dat ruim op tijd klaar was om ook op de regionale fora te worden ingebracht. “Als feministen moeten we een epistemologisch ecosysteem creëren waar verschillende opvattingen, kennis, ervaringen, visies en culturen moeten worden inbegrepen [...]. Meer stemmen helpen voorkomen dat we gegijzeld raken door particuliere belangen.”²⁴

De Economic Commission for Latin America and the Caribbean (ECLAC/CEPAL)²⁵ vormde een belangrijk onderdeel van de cyclus. Het maatschappelijk middenveld coördineerde zijn prioriteiten door middel van de Argentijnse netwerken – Alliance for the Monitoring of International Agreements, een coalitie van maatschappelijke organisaties en netwerken over het hele land die samenwerken aan internationale processen. De inbreng van de Alliantie werd meegenomen in de belangenbehartiging tijdens de regionale ECLAC-bijeenkomsten, waar de verschillende groepen landen hun onderhandelingsstandpunten ten aanzien van de CSW vaststelden, zoals de Santiago-groep, de Senás-groep of de Montevideo-groep.

“In 2023 [...] steunde de Argentijnse regering het feministisch beleid gerelateerd aan seksuele gezondheid, diversiteit, gendergerelateerd geweld en andere kwesties [...] De functie van Speciale Vertegenwoordiger voor Feministisch Buitenlandbeleid werd ingesteld, waardoor er op internationaal niveau een minister verantwoordelijk was voor deze kwesties. Datzelfde jaar trad Argentinië ook op als voorzitter van de CSW-onderhandelingen. Deze omstandigheden hebben de deelname van het maatschappelijk middenveld aanzienlijk geholpen, zowel in de aanloop naar als tijdens de CSW in New York. [...] Wij waren onderdeel van de officiële delegatie, wat onze deelname aan de discussies gemakkelijker maakte. Dat jaar konden alle organisaties die dat wilden deelnemen als een officiële delegatie. We hadden voorbereidende bijeenkomsten met functionarissen en in New York spraken we ook met de Argentijnse Ambassade bij de Verenigde Naties, die de onderhandelingen faciliteerde. Daarnaast hadden we contact, persoonlijk en via WhatsApp, met andere functionarissen die verantwoordelijk waren voor de onderhandelingen, wat ervoor zorgde dat we continu invloed konden uitoefenen en op de hoogte bleven van de onderhandelingen.”²⁶

In de periode na de CSW waren er periodieke bijeenkomsten tussen diplomaten, de Women's Advisory Council en speciale vertegenwoordigers uit de wetgevende en uitvoerende macht van de regering.²⁷

23 Groepsinterview, GI04, 17 november 2025.

24 Individueel interview II14, 01 december 2025.

25 The Economic Commission for Latin America and the Caribbean (ECLAC), beter bekend als CEPAL in het Spaans, is een regionale commissie van de Verenigde Naties die gewijd is aan het bevorderen van economische en sociale ontwikkeling, het versterken van regionale integratie en het bevorderen van duurzame groei in al haar lidstaten. <https://www.cepal.org/en>.

26 Individueel interview II04, 17 november 2025.

27 Individueel interview, II14, 01 december 2025.

Het maatschappelijk middenveld deed al dit werk met behulp van alternatieve financieringsbronnen of op basis van vrijwilligerswerk.

Deelname van het maatschappelijk middenveld in de officiële delegatie

Tot 2023 onderscheidde Argentinië zich door een van de grootste en meest diverse delegaties te hebben, die vaak uit meer dan 70 mensen bestond. De delegatie omvatte regelmatig feministische leiders met een lange staat van dienst die later een functie binnen de regering bekleedden, evenals onafhankelijke activisten.²⁸ Deze methode bleef aanhouden tijdens verschillende regeringen, dankzij de sterke belangenbehartiging van feministische bewegingen. De lijst van ngo-vertegenwoordigers werd opgesteld door de feministische beweging zelf en goedgekeurd door het Ministerie van Buitenlandse Zaken. De voortdurende uitwisseling en hoge mate van vertrouwen tussen het ministerie en de feministische activisten stelden het progressieve maatschappelijk middenveld in staat om de anti-genderactoren buiten de officiële regeringsdelegatie te houden.²⁹ Ngo-vertegenwoordigers hadden aanzienlijke toegang en mochten in sommige gevallen zelfs op de Argentijnse zetel plaatsnemen om namens hun land het woord te voeren tijdens de onderhandelingen.

De regering en het maatschappelijk middenveld organiseerden vaak samen evenementen of steunden elkaars inspanningen tijdens de CSW.³⁰ De Argentijnse ambassade bij de VN in New York reserveerde vaak gedurende de twee weken van de conferentie ruimtes die specifiek bedoeld waren voor het maatschappelijk middenveld om vanuit daar te werken en te coördineren.³¹

In 2024 werd deze traditie ontmanteld door de regering. Alhoewel een aantal ngo-vertegenwoordigers deel mocht uitmaken van de officiële delegatie in 2024, besloten een aantal belangrijke maatschappelijke organisaties om niet deel te nemen vanwege het huidige anti-rechtenstandpunt van de regering. In 2025 waren er geen maatschappelijke organisaties betrokken.

In 2024 werden we uitgenodigd om deel te nemen [...] Echter, door ons politieke standpunt hebben we besloten om geen deel uit te maken van de delegatie [...] sommige bondgenootorganisaties hebben wel deelgenomen als een strategie om invloed uit te oefenen, maar de bijeenkomst met de Argentijnse vertegenwoordiger voor de Verenigde Staten was onsuccesvol.³²

Belangenbehartiging en samenwerkingsstrategieën

Het Argentijnse maatschappelijk middenveld heeft een transnationale strategie aangenomen nu het geconfronteerd wordt met een geblokkeerd binnenlands communicatiekanaal voor belangenbehartiging. Ze gebruiken internationale allianties, zoals de Women's Rights Caucus of gelijkgestemde Latijns-Amerikaanse regeringen en VN-verdragsorganen, om van buitenaf druk op de Argentijnse regering te leggen.

Tot 2023 werd belangenbehartiging nauw gecoördineerd door netwerken zoals de Alliance for the

28 Individueel interview, II14, 01 december 2025.

29 Groepsinterview GI04, 17 november 2025.

30 Een voorbeeld van deze side events: CEPAL. 2022. "El Compromiso de Buenos Aires propone una solución audaz para superar la crisis del desarrollo: la sociedad del Cuidado," <https://www.cepal.org/es/noticias/compromiso-buenos-aires-propone-solucion-audaz-superar-la-crisis-desarrollo-la-sociedad> Geraadpleegd op 12 december 2025.

31 Individueel interview, II14, 01 december 2025.

32 Individueel interview II04, 17 november 2025.

Monitoring of International Agreements. Prioriteiten vanuit het maatschappelijk middenveld werden gezamenlijk vastgesteld tijdens de maandelijkse bijeenkomsten.³³ Hoewel er tijdens de bijeenkomsten van het maatschappelijk middenveld sprake was van constructieve meningsverschillen, was er een gezamenlijk beleid om consensus voorop te stellen en een verenigd front uit te dragen. Het werk werd verdeeld op basis van expertise en capaciteit, waarbij sommige organisaties de rol van beleidsbelangenbehartiging op zich namen en anderen zich richtten op *grassroots* mobilisatie. Het betrekken van kleinere organisaties was ook gebruikelijk, zelfs wanneer bijvoorbeeld grotere organisaties de leiding hadden bij het opstellen van beleidsdocumenten.

Het maatschappelijk middenveld blijft de verzamelbak van het institutionele geheugen voor het behoud van historische kennis van eerdere onderhandelingen en technische taal. Het maatschappelijk middenveld zet deze expertise, die verder is uitgebreid met de technische expertise van de ontslagen ambtenaren die zich (opnieuw) bij het maatschappelijk middenveld aansloten, nu in om buitenlandse regeringen en VN-functionarissen te informeren. Zij zetten hun verzet om in concrete actie door kritische schaduwrapporten op te stellen voor internationale organisaties.

Door de huidige onderdrukking van al het gendergerelateerde werk proberen activisten gezamenlijke strategieën op te stellen met verschillende bewegingen, zoals die van gepensioneerden en mensen met een beperking, evenals met diverse instellingen zoals ziekenhuizen en universiteiten. Daarbij verbinden ze kwesties zoals gendergerelateerd geweld met vergelijkbare maatschappelijke standpunten om zo het verzet op te bouwen.³⁴ Argentijnse feministen onderzoeken momenteel de mogelijkheden om de stemmen van de meer progressieve regionale en lokale regeringen in multilaterale ruimtes te laten horen.³⁵

*Onze strategie was om Argentijnse maatschappelijke organisaties nog verder te verenigen en om allianties te zoeken met andere maatschappelijke organisaties in de regio. We wilden ook alert en op de hoogte blijven, voornamelijk als het gaat om veiligheidskwesties, en om de ernstige situatie wat betreft genderkwesties die Argentinië momenteel ervaart onder de aandacht te brengen bij de delegaties van andere landen.*³⁶

Contextuele en politieke factoren

Voorafgaand aan december 2023 werd Argentinië gekenmerkt door openheid. Het was een staat waar feministische bewegingen rechtstreekse toegang hadden tot beleidsmakers; vaak werd het omschreven als “het ministerie binnenlopen alsof men er thuis is”.³⁷ Zoals aangegeven door een respondent van dit onderzoek: “Collectieve vormen van feminisme hebben veel te danken aan de Argentijnse geschiedenis van de strijd voor de mensenrechten.”³⁸ “Al 38 jaar lang houden we een jaarlijkse nationale vrouwenbijeenkomst in Argentinië. Een paar jaar geleden werd de naam veranderd in de Plurinational Meeting om zo de inheemse bevolking van lesbische, travestieten, transgender en biseksuele vrouwen te betrekken.”³⁹

Institutionalisering had grote impact in Argentinië na de dictatuur, mede dankzij de druk die vanuit de feministische beweging werd uitgeoefend. “Elk systeem werd in stand gehouden door feministische bewegingen, omdat we erbij waren, voortdurend toezicht hielden en voortdurend druk uitoefenden.”⁴⁰

33 Individueel interview II04, 17 november 2025.

34 Groepsinterview GI04, 17 november 2025.

35 Groepsinterview GI04, 17 november 2025.

36 Individueel interview II04, 17 november 2025.

37 Groepsinterview GI04, 17 november 2025.

38 Individueel interview II14, 01 december 2025.

39 Groepsinterview GI04, 17 november 2025.

40 Groepsinterview GI04, 17 november 2025.

Ondertussen presenteert de huidige regering haar buitenlands beleid als een culturele strijd. President Milei heeft de VN veroordeeld als een “veelarmige leviathan” die geobsedeerd zou zijn door “het collectisme en het morele vertoon van de woke-agenda”.⁴¹ De regering verbiedt het gebruik van termen zoals “genderperspectief” en “diversiteit” binnen het overheidsapparaat, waardoor er een situatie is ontstaan waarin diplomaten bezwaar moeten maken tegen standaardterminologie van de VN die Argentinië eerder mede heeft helpen vormgeven.⁴² Zulke besluiten, samen met de opheffing van het Ministerie voor Vrouwen, Genders en Diversiteit, de systematische bezuinigingen op essentiële diensten en het zwartmaken van feministisch activisme, hebben een context gecreëerd waarin formele betrokkenheid tussen het maatschappelijk middenveld en de regering op het gebied van genderkwesties bijna onmogelijk is geworden.

De belangrijkste factoren die ervoor zorgden dat het Argentijnse model werkte, waren:

Het hele jaar door voortdurende betrokkenheid tussen de regering en het maatschappelijk middenveld, waaronder op het gebied van binnenlandse kwesties, in regionale ruimtes en rondom de CSW, wat betekent dat de CSW niet een op zichzelf staand evenement was, maar eerder een punt in de circulaire tijdlijn van betrokkenheid.

Wederzijdse erkenning van waarde, het vertrouwen en de ondersteuning die voortkwamen uit de respectievelijke sterke punten van de regering en het maatschappelijk middenveld, die samenwerkten vanuit een gedeeld doel.

Een sterke alliantie van de feministische beweging met andere mensenrechtenactivisten en belangenbehartigers in het land, waardoor intersectionele analyses en beleidsontwikkeling mogelijk werden. De expliciete strategie van het maatschappelijk middenveld om de stemmen van gemarginaliseerde gemeenschappen te versterken, droeg hieraan bij.

Na de regeringswisseling maakten **alternatieve strategieën van weerbaarheid**, ondersteund door reeds bestaande internationale allianties en een sterke kennis van het internationale mensenrechtensysteem, het voor het Argentijnse maatschappelijke middenveld mogelijk om zich aan te passen en een *outsider*-strategie te ontwikkelen.

Australië

Het Australische model van maatschappelijke betrokkenheid in het CSW-proces kan worden gekenmerkt als een *insider*-strategie, wat resulteert in een sterke integratie van ngo-vertegenwoordigers in de officiële regeringsdelegatie en een hoge mate van vertrouwen tussen ambtenaren en belangenbehartigers. Het vond zijn historische grondslag in een van de zes door de regering gefinancierde nationale vrouwenallianties, de Equality Rights Alliance (ERA). Echter, dit model wordt niet langer gebruikt sinds de veranderingen in de financieringsprioriteiten van de regering en ERA's daaropvolgende besluit om te stoppen in 2024. In het geval van Australië laat het zien hoe *insider*-status gebruikt kan worden om progressieve internationale standpunten te behouden, zelfs tijdens conservatieve regeringen, terwijl het tegelijkertijd de risico's benadrukt die gepaard gaan met het vertrouwen op vrijwilligerswerk voor de coördinatie.

41 Jelena Cupac and Martijn Moss. 2025. “Special Section introduction: threats and opportunities: the contestation of gender and sexuality in international organizations.” Beschikbaar op: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14616742.2025.2513119#d1e182> Geraadpleegd op 12 december 2025.

42 Equipop. 2025. “Looking back on CSW69: facing conservative governments and rising fascism, feminist diplomacy must lead the way.” Beschikbaar op: <https://equipop.org/en/csw69-conservative-governments-and-rising-fascism-feminist-diplomacies/> . Geraadpleegd op 12 december 2025.

Institutionele structuur voor betrokkenheid en participatie

Wat de regering betreft, wordt Australische betrokkenheid mogelijk gemaakt door een sterke samenwerking tussen de Afdeling voor Vrouwen (onderdeel van het Ministerie van de Minister-President en het Kabinet) en het Ministerie voor Buitenlandse Zaken en Handel (DFAT). Ruim tien jaar lang financierde de regering de Equality Rights Alliance (ERA), een nationaal netwerk van vrouwenorganisaties, om de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld te coördineren. Hierbij fungeerde ERA als een brug tussen de bredere maatschappelijke sector en de regering. ERA was de gefinancierde organisatie verantwoordelijk voor het coördineren van de sector, het trainen van maatschappelijke delegatieleden en het organiseren van de praktische zaken.

“ERA bracht diverse perspectieven van vrouwen onder de aandacht van de federale regering om zo een cultuur van genderanalyse bij de ontwikkeling van overheidsbeleid op te bouwen. ERA creëerde en faciliteerde ruimtes voor vrouwen en mensen die gemarginaliseerd zijn door gender om de barrières op het gebied van gendergelijkheid te identificeren en bespreken. Daarna speelden ze die informatie door aan de regering door middel van inzendingen, rondetafelgesprekken en rechtstreekse belangenbehartiging.”⁴³

De recente veranderingen in de financieringsovereenkomst voor National Women's Alliances betekenen dat internationale werkzaamheden niet langer worden gefinancierd. Hierdoor komt de verantwoordelijkheid voor de coördinatie volledig neer op onbetaald, vrijwilligerswerk van maatschappelijke organisaties. Desondanks vindt de Afdeling voor Vrouwen betrokkenheid op internationaal niveau nog steeds van belang en streeft ernaar dit af te stemmen op de nationale strategieën zoals “Working for Women”⁴⁴ om zo gendergelijkheid te behalen.

Betrokkenheidscyclus

De voorbereidingsfase begint meestal in september of oktober, wanneer de Australische maatschappelijke organisaties die werken aan het prioriteitsthema voor het aankomende CSW bekend zijn en online consultaties worden georganiseerd om de prioriteiten van de regering bekend te maken. De volledige cyclus voor elke CSW is meestal opgebouwd rond een jaarlijks project van zeven maanden. Tussen november en januari organiseert de ERA trainingssessies over onderhandelingen over VN-taal en het internationaliseren van binnenlandse kwesties, om zo maatschappelijke belangenbehartigers voor te bereiden en steun te bieden aan nieuwe deelnemers. Gedurende de tien jaar waarin ERA voor dit werk werd gefinancierd, ondersteunde ze de voorbereidingen van een jaarlijkse inzending vanuit het maatschappelijk middenveld aan de Australische regering over de prioriteiten voor de aankomende CSW. ERA deed dit door middel van workshops en schriftelijke bijdragen van het maatschappelijk middenveld.

In februari, wanneer de Zero Draft van de Overeengekomen Conclusies wordt uitgebracht, werken de maatschappelijke organisaties gezamenlijk, via een online platform, om snelle feedback en taalsuggesties te kunnen geven aan de regering, soms zelfs binnen 24 uur.⁴⁵ Voor en tijdens de CSW hebben maatschappelijke organisaties ook gezamenlijk achtergrondnota's gemaakt over specifiekere thema's om zo de onderhandelingen door de Australische delegatie te ondersteunen. Er wordt een briefing gehouden voorafgaand aan het vertrek naar New York om de delegatie en maatschappelijke genodigden met elkaar in contact te brengen voor logistieke coördinatie en strategische afstemming.

43 Equality Rights Alliance. 2024. “CSW68 Report Back and Analysis.” <https://www.equalityrightsalliance.org.au/wp-content/uploads/2024/07/ERA-CSW68-Final-Report-Public-small.pdf>. Geraadpleegd op 9 december 2025

44 Department of the Prime Minister and Cabinet. 2024. “Working for Women: A Strategy for Gender Equality.” Beschikbaar op: <https://www.pmc.gov.au/office-women/working-women-strategy-gender-equality>. Geraadpleegd op 09 december 2025.

45 “Zero draft” refereert naar de eerste, nog niet over onderhandelde versie van een voorgesteld document (zoals een verdrag of resolutie) die dient als het officiële startpunt voor formele onderhandelingen tussen lidstaten.

Tijdens de CSW had ERA WhatsAppgroepen aangemaakt voor de logistiek, bood het ondersteuning voor nieuwkomers en de vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld in de officiële delegatie, en hielp het bij taalonderhandelingen en urgente reacties.⁴⁶ Tijdens de CSW69 zetten belangenbehartigers nog steeds zulke communicatiekanalen op, maar op vrijwillige basis. Er werden dagelijks debriefings gehouden met de regeringsdelegatie en het maatschappelijk middenveld om zo informatie over de onderhandelingen uit te wisselen. Zowel voor als tijdens de CSW speelde ERA een rol in het in contact brengen van het Australische maatschappelijke middenveld met internationale belangenbehartigingsactoren, “met als doel sterkere banden op te bouwen tussen binnenlandse maatschappelijke organisaties en internationale processen”.⁴⁷

Na de CSW organiseert het maatschappelijk middenveld een debriefing over de belangrijkste thema's die tijdens de CSW werden besproken, de oproepen tot actie, de overeengekomen conclusies en andere reflecties. In 2024 ondersteunde ERA ook de ontwikkeling van “belangenbehartigingsmiddelen voor Australische ngo's om de taal van de Overeengekomen Conclusies te verwerken in hun binnenlandse belangenbehartiging.”⁴⁸

49

Deelname van het maatschappelijk middenveld in de officiële delegatie

Het Ministerie van de Minister-President en het Kabinet doet een open oproep voor ngo-vertegenwoordigers om deel te nemen aan de officiële regeringsdelegatie tijdens de CSW. Deze oproep wordt via de National Women's Alliances verspreid. Het proces is geformaliseerd, competitief en gestructureerd op basis van duidelijke verwachtingen over geschiktheid en prestaties. Kandidaten mogen individuen zijn of vertegenwoordigers van organisaties, waarbij de regering specifiek de deelname van diverse groepen aanmoedigt, waaronder Aboriginal- en Straat Torres-eilander vrouwen, cultureel en taalkundig diverse gemeenschappen en personen met een beperking. Vertegenwoordigers worden geselecteerd op basis van hun expertise in gendergelijkheid en het hoofdthema van het aankomende CSW, evenals hun bekendheid met VN-mechanismen en hun vermogen om inhoudelijk deel te nemen aan de Beijing-processen en de bredere Agenda 2030. Zo werd bijvoorbeeld in een aanmeldformulier van de Australische regering bij de selectiecriteria gevraagd naar het vermogen om inhoudelijk deel te nemen aan discussies over “de Beijing+20-evaluatie en de bredere ontwikkelingsagenda voor de periode na 2015”.⁵⁰

46 Desondanks hebben belangenbehartigers tijdens de CSW69 op vrijwillige basis zulke communicatiekanalen opgezet.

47 Equality Rights Alliance. 2024. “CSW68 Report Back and Analysis.” Beschikbaar op: <https://www.equalityrightsalliance.org.au/wp-content/uploads/2024/07/ERA-CSW68-Final-Report-Public-small.pdf> . Geraadpleegd op 9 december 2025.

48 *ibid*

49 Screenshot van de titelpagina van de CSW68 debriefing opgesteld door ERA.

50 Department of the Prime Minister and Cabinet. 2014. “Call for ngo Delegate Applications.” Beschikbaar op: <https://awava.org.au/wp-content/uploads/2014/10/FINAL-Selection-Dokumentation-ngo-Delegates.doc> . Geraadpleegd op 09 december 2025.

Australian Delegation to the 59th Session of the United Nations Commission on the Status of Women

Call for NGO Delegate Applications

Applications close 11:59pm 2 November 2014

The Department of the Prime Minister and Cabinet (PM&C) is seeking applications from interested individuals and representatives of non-government organisations to be included on the official Australian Government delegation to the 59th session of the United Nations (UN) Commission on the Status of Women (CSW59) to be held from 9-20 March 2015.

Whilst all applicants will be assessed based on their individual merits, in order to ensure a broad range of views are represented on the delegation, the Australian Government encourages both men and women from diverse backgrounds to apply including Aboriginal and Torres Strait Islander people, people from culturally and linguistically diverse backgrounds, and people with disabilities.

CSW is the highest level international forum on gender equality and women's empowerment. The Commission meets annually in New York.

The priority theme for CSW59 is *reviewing progress made in the implementation of the Beijing Declaration and Platform for Action, 20 years after its adoption at the Fourth World Conference on Women in 1995.*

The review (Beijing+20) will also include the outcomes of the 23rd special session of the General Assembly, the first five-year assessment conducted after the adoption of the BPFA, which highlighted further actions and initiatives.

The session will also address current challenges that affect the implementation of the BPFA, as well as opportunities for achieving gender equality and the empowerment of women in the post-2015 development agenda.

Elk jaar worden er twee ngo-vertegenwoordigers geselecteerd om deel te nemen aan de CSW als onderdeel van de officiële delegatie. Eenmaal geselecteerd, nemen de ngo-delegatieleden duidelijk omschreven rollen op zich voor, tijdens en na de CSW. Voorafgaand aan de CSW moeten ze bijdragen aan het voorbereidende proces van Australië: neem deel aan ten minste een fysieke briefing in Canberra; geef advies over onderhandelingstaal; mobiliseer hun netwerken; en houd je aan de communicatieprotocollen, inclusief de toestemming voor officiële verklaringen of mediabetrokkenheid. Tijdens de CSW fungeren deze vertegenwoordigers als formele leden van de regeringsdelegatie: ze voorzien deskundig advies; houden contact met andere ngo's; nemen deel aan formele en informele bijeenkomsten; organiseren dagelijkse briefings voor het Australische maatschappelijke middenveld en vervullen administratieve taken zoals opgedragen. Afhankelijk van hun expertise mogen vertegenwoordigers ook spreken tijdens de Australische side events. Na afloop van de CSW moeten ze ook deelnemen aan debriefings; een geschreven rapport van de resultaten indienen; CSW-conclusies blijven verspreiden via hun netwerken en zich aan de afgesproken communicatieprotocollen houden. De regering is recentelijk overgegaan op een overlappende inwerkperiode, waarbij delegatieleden een termijn van twee jaar vervullen (een jaar als nieuwkomer en een jaar als mentor) om zo de continuïteit en kennisoverdracht te waarborgen.

De regering vergoedt de reis- en verblijfskosten voor deze twee ngo-vertegenwoordigers die onderdeel zijn van de officiële delegatie. Aangezien salarissen vaak niet worden vergoed, rekenen deelnemers vaak op de financiële middelen van hun eigen organisaties of onbetaald werk, waardoor de groep potentiële vertegenwoordigers beperkt blijft. Eenmaal geselecteerd zijn deze vertegenwoordigers volledig onderdeel van de delegatie. Ze ondertekenen een geheimhoudingsovereenkomst, waardoor ze toegang krijgen tot ruimtes waar vertrouwelijke onderhandelingen plaatsvinden en krijgen de mogelijkheid om naast de regeringsonderhandelaars te zitten. Ze fungeren als een doorgeefluik, doordat ze informatie vanuit de bredere maatschappelijke beweging rechtstreeks doorvoeren naar de regeringsonderhandelaars, zoals het signaleren wanneer delegatieleden van bepaalde landen de onderhandelingen beginnen te blokkeren. Alhoewel ze misschien niet altijd mogen spreken tijdens officiële sessies, wordt hun invloed op de tekst en strategie als aanzienlijk beschreven.

Belangenbehartiging en samenwerkingsstrategieën

Het Australische model van maatschappelijke betrokkenheid in het CSW-proces maakte van oudsher gebruik van een *insider*-strategie, waarbij de ontwikkeling en het behoud van vertrouwensrelaties met ambtenaren, de ministeries en diplomatieke medewerkers in New York prioriteit hadden.

Vanuit die gedachte zien maatschappelijke organisaties zichzelf vaak als partners van de regering in plaats van als haar tegenstanders in multilaterale ruimtes. Deze hoge mate van vertrouwen in die relatie geeft maatschappelijke organisaties meer toegang en dus ook de mogelijkheid om hun impact te vergroten door middel van essentiële tijdgevoelige steun te bieden aan de regering. Bijvoorbeeld door 's nachts nog factsheets op te stellen ter ondersteuning van de onderhandelaars. Deze vorm van langdurige samenwerking heeft zijn weerbaarheid tegen politieke veranderingen aangetoond, omdat vaste ambtenaren (zoals diplomaten) niet van functie veranderen wanneer er een nieuwe regering aantreedt. Belangenbehartigers gebruiken informele mechanismen (zoals persoonlijke connecties en gebruikelijke informele samenwerking), waarbij sociale interacties met ministeries en ambtenaren in New York helpen de barrières te doorbreken en politieke leiders in te lichten over het belang van betrokkenheid bij internationale kaders.

Het Minister Effect: toen de minister voor Vrouwen naar de CSW kwam, veranderde haar standpunt over gendergelijkheid misschien niet, maar haar begrip van de rol van Australië binnen de internationale gemeenschap veranderde wel. Ze begreep dat internationale betrokkenheid “voordelen had voor Australië en misschien toch niet de beangstigende verspilling van middelen was zoals ze in eerste instantie had gedacht.”⁵¹

Contextuele en politieke factoren

Het feitelijke tweepartijstelsel in Australië creëert een veranderende omgeving voor CSW-betrokkenheid en gendergelijkheid in het geheel. Onder conservatieve regeringen, zoals tussen 2013 en 2022, had de regering een gedurfd standpunt over gendergelijkheid op internationaal niveau, terwijl er binnenlands conservatiever beleid nagestreefd werd. Zelfs in die context van toenemende verdeeldheid over binnenlandse prioriteiten en beleid tussen het maatschappelijk middenveld en de regering, bleef samenwerking op internationaal niveau constructief en betekenisvol. Hierdoor kon het maatschappelijk middenveld tijdens de CSW met de regering samenwerken, zelfs toen binnenlandse relaties onder druk stonden, om de rode lijnen ten behoeve van gendergelijkheid en vrouwenrechten te verdedigen tegen de wereldwijde anti-genderaanvallen.

“Het feit dat Australië al werk rond deze kwestie financierde dat we via de onderhandelingen verder probeerden te brengen, [maakte samenwerking mogelijk]. Dit was zo omdat we gefinancierd werden om op basis van ons verzamelde bewijsmateriaal belangenbehartiging te voeren, maar ook omdat het de regering in staat stelde om zichzelf te zien als partner in die belangenbehartiging.”⁵²

Paradoxaal genoeg, terwijl de beleidsagenda binnenlands blijft verbeteren onder progressievere regeringen (zoals sinds 2022), belemmeren de financiële bezuinigingen op activiteiten van national women's alliances voor de internationale coördinatie van het maatschappelijk middenveld aanzienlijk de mogelijkheid voor maatschappelijke organisaties om betrokken te zijn.

51 Individueel interview II03, 11 november 2025.

52 Groeps interview GI01, 07 november 2025.

De hoge kosten voor het reizen van Australië naar New York zijn een aanzienlijke barrière. De recente beëindiging van de financiering voor ERA's internationale coördinatierol vormt een groot risico voor de duurzaamheid van dit model, waardoor er bezorgdheid ontstaat dat straks alleen goed gefinancierde organisaties nog kunnen deelnemen, terwijl kleinere, meer diverse perspectieven worden uitgesloten.

De belangrijkste factoren die ervoor zorgden dat het Australische model werkte, waren:

Wederzijds vertrouwen en het opbouwen van relaties op lange termijn door het maatschappelijk middenveld, voornamelijk met vaste regeringsfunctionarissen, waardoor de continuïteit van toegang en invloed wordt gewaarborgd, ondanks veranderingen van de regering.

De **deelname** van ngo-vertegenwoordigers aan de officiële delegatie, als gevolg van de erkenning van de waardevolle bijdragen van het maatschappelijk middenveld aan de onderhandelingsprocessen.

De **bereidbaarheid** (en mogelijkheid) van maatschappelijke belangenbehartigers om deel te nemen aan het tijdrovende werk rondom de CSW elk jaar, ondanks het gebrek aan financiering voor een salaris.

Jordanië

Jordanië is een context met een vergevorderde institutionele structuur voor gendergelijkheid en geformaliseerde deelname van het maatschappelijk middenveld in de officiële delegatie van de CSW. Het maatschappelijk middenveld navigeert dit landschap strategisch en het lijkt erop dat de regering dit beeld van een samenwerkende relatie met het maatschappelijk middenveld van belang vindt. Jordanië is opgenomen in dit onderzoek als een voorbeeld van hoe het maatschappelijk middenveld het beste gebruik kan maken van de institutionele structuur, terwijl het tegelijkertijd werkt aan parallelle manieren om internationaal betrokken te blijven in een nationale ruimte die steeds verder wordt verkleind. De rol van UN Women Jordan biedt een goede methode voor multilaterale initiatieven die officiële regeringsplatformen kunnen ondersteunen.

“Ik kijk als trotse Jordaniër naar de Jordaanse maatschappelijke organisaties, vooral als ik zie hoe actief ze zijn: tijdens de CSW rennen ze van de ene bijeenkomst naar de andere en coördineren ze hun aanwezigheid om ervoor te zorgen dat ze zoveel mogelijk sessies kunnen bijwonen. Waarna ze die informatie terugbrengen om met elkaar te kunnen delen. Ik vind dat dit een heel goed gestructureerde manier van betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld is.”⁵³

Institutionele structuur voor betrokkenheid en participatie

Jordanië heeft een tweeledige structuur voor betrokkenheid met het maatschappelijk middenveld rond de CSW. De Jordaanse Nationale Commissie voor Vrouwen (JNCW) is een semioverheid opgericht in 1992. De commissie wordt voorgezeten door HKH prinses Basma.⁵⁴ De JNCW is het technische secretariaat voor de CSW-voorbereidingen, verantwoordelijk voor de gegevensverzameling, het opstellen van nationale beoordelingen en het coördineren van de nationale delegatie.⁵⁵ In 2025 is er een wet aangenomen in het parlement die de JNCW volledig financieel en administratief onafhankelijk maakte, wat hun positie versterkte.⁵⁶ Omdat het een semioverheid is, heeft het van oudsher gediend als een brug tussen de regering en het maatschappelijk middenveld.

53 Individueel interview II05, 19 november 2025.

54 Individueel interview II05, 19 november 2025.

55 The Jordanian National Commission on Women Website. Beschikbaar op: <https://www.women.jo/en> . Geraadpleegd op 13 december 2025.

56 Individueel interview II05, 19 november 2025.

*"[VN-veiligheidsraad Resolutie] 1325 was het eerste middel waarmee deze relatie tussen het maatschappelijk middenveld en JNCW werd gecreëerd, wat bijdroeg aan het opbouwen van vertrouwen [...] en het coördineren van de samenwerking aan specifieke wetswijzigingen."*⁵⁷

De Interministeriële Commissie voor de Empowerment van Vrouwen (IMC-WE) werd opgericht in 2015 en wordt voorgezeten door een ervaren minister uit het kabinet (de huidige minister van Sociale Ontwikkeling). In 2020 werd de commissie geïnstitutionaliseerd als een permanente commissie binnen het kabinet van de premier⁵⁸, om ervoor te zorgen dat gender mainstreaming niet afzonderlijk wordt behandeld.⁵⁹ De IMC-WE beoordeelt en keurt de nationale rapporten, opgesteld door de JNCW, goed. Deze structuur heeft in de afgelopen jaren aanzienlijke wetgevende overwinningen opgeleverd, zelfs terwijl de ruimte voor het onafhankelijke maatschappelijk middenveld in Jordanië in zijn geheel een vermindering heeft ervaren in dezelfde periode.

De UN Women Jordan brengt een maatschappelijk platform bijeen, dat regelmatig samenkomt om bijdragen over uiteenlopende kwesties met betrekking tot vrouwenrechten, waaronder de CSW, op elkaar af te stemmen.⁶⁰ Dit platform zorgt voor diverse vertegenwoordiging en biedt ruimte voor dialoog met de regering. De regering zelf erkent het maatschappelijk middenveld als belangrijke partner in "het bijdragen aan nationale inspanningen om gendergelijkheid te behalen en de aanbevelingen van het Beijing Platform for Action van 1995 te implementeren door middel van talrijke programma's en activiteiten, voornamelijk op het gebied van capaciteitsopbouw, het vergroten van bewustwording en het opzetten van belangenbehartigings- en lobbycampagnes."⁶¹ Hoewel er nog steeds beperkingen zijn voor de organisatie van het maatschappelijk middenveld⁶², vormen de consultaties rondom de CSW met de regeringsinstantie voor vrouwenbeleid een relatief goede methode van samenwerking tussen de regering en het maatschappelijke middenveld.⁶³

Betrokkenheidscyclus

Voorafgaand aan elke CSW leidt de JNCW een uitgebreid proces voor het opstellen van nationale voortgangsverslagen, waaronder multi-stakeholderconsultaties met het maatschappelijk middenveld.⁶⁴ UN Women Jordan biedt aanvullende steun in het consultatieproces voor de officiële verklaring van Jordanië voor de CSW en ondersteunt ook nieuwe deelnemers uit de Jordaanse regering en het maatschappelijk middenveld. Het maatschappelijk middenveld meldde een hogere mate van invloed in het nationale rapport van 2016 tot 2020, waarna de consultaties naar verluidt meer informatief dan deelnemend zijn geworden.⁶⁵

57 Individueel interview II10, 21 november 2025.

58 Individueel interview II05, 19 november 2025.

59 "Adoption of Gender Mainstreaming Policy (JO0066)" - Open Government Partnership. 2022. Beschikbaar op: <https://www.opengovpartnership.org/members/jordan/commitments/JO0066/>. Geraadpleegd op 12 november 2025.

60 Individueel interview II05, 19 november 2025.

61 Hashemite Kingdom of Jordan. 2024. "Comprehensive National Review of the Progress Made in Implementing the Beijing Declaration and Platform for Action+30." Beschikbaar op: https://www.unwomen.org/sites/default/files/2025-08/b30_summary_jordan_final_0.pdf Geraadpleegd op 13 december 2025.

62 Individueel interview II06, 19 november 2025.

63 Individueel interview II05, 19 november 2025.

64 Alhoewel deze consultaties nuttig zijn voor het betrekken van maatschappelijke organisaties bij de regering, merkte een van de respondenten op dat ze niet altijd eindigen in een overeenkomst met betrekking tot het standpunt, zoals het geval was bij CSW69. Individueel interview II16, 11 december 2025.

65 Individueel interview II10, 21 november 2025.

“Terwijl coördinatiemechanismen zoals de JNCW en de Interministeriële Commissie platformen aanbieden voor betrokkenheid, hebben veel maatschappelijke organisaties vaak moeite om concrete resultaten van hun deelname te zien. Ze zijn uitgenodigd en geraadpleegd tijdens beleidsbesprekingen en toch voelen velen dat hun bijdragen zich niet vertalen in betekenisvolle invloed op besluitvorming.”⁶⁶

“Ik zie het proces [van CSW-betrokkenheid] steeds meer regeringsgericht worden, niet inclusiever. Het gaat er niet om hoeveel [ngo-vertegenwoordigers] je naar New York brengt, maar om de perspectieven die je meeneemt.”⁶⁷

Jordanië neemt deel aan voorbereidende bijeenkomsten georganiseerd door de Arabische Liga en speelt een belangrijke rol in het vormen van het standpunt van de Arabische Liga tijdens de CSW. Momenteel vormt het Jordaanse nationale standpunt om de term “gender” niet actief af te wijzen een uitzondering in het gebied.⁶⁸

Tijdens de CSW nodigt de regering maatschappelijke organisaties uit als panelleden en sprekers bij officiële evenementen die gezamenlijk worden georganiseerd, waarmee ruimte wordt gecreëerd voor hun perspectieven.⁶⁹

Na de CSW organiseren de JNCW, IMC-WE en UN Women een gezamenlijke debriefing voor het maatschappelijk middenveld om de Overeengekomen Conclusies te presenteren en te bespreken hoe nationale plannen en beleid in lijn kunnen worden gebracht met de resultaten. Het maatschappelijk middenveld gebruikt deze ruimte om een strategie uit te werken voor belangenbehartiging op nationaal niveau.⁷⁰ Er werd een bredere vorm van betrokkenheid geïntroduceerd in de context van de Beijing+30-evaluatie tijdens een tweedaagse workshop van de JNWC over de rol van het maatschappelijk middenveld, mensenrechtenorganisaties en nationale instellingen in het steunen van de implementatie van de nationale prioriteiten voor de komende vijf jaar.⁷¹

Deelname van het maatschappelijk middenveld in de officiële delegatie

Jordanië heeft één tot twee ngo-vertegenwoordigers in de officiële delegatie zitten, die geleid wordt door de minister van Sociale Ontwikkeling, IMC-WE-voorzitter en de secretaris-generaal (SG) van JNCW. Ngo-vertegenwoordigers worden door de regering gekozen op basis van de voorgestelde criteria van de CSW Bureau en UN Women (d.w.z. belangenbehartigers van gendergelijkheid uit het maatschappelijk middenveld en vrouwenrechten- en jongerengroepen, waarbij voorrang wordt gegeven aan hen die werken aan belangrijke mensenrechten en gendergelijkheid kwesties inclusief op *grassroots*-niveau).⁷² De regering baseert haar keuze ook op basis van thematische expertise,

66 ARDD.2025. Walking on Eggshells: Pathways to Equality in Jordan: A Civil Society Perspective on the Beijing Declaration Commitments p. 21. Beschikbaar op: <https://aradd-jo.org/publication/walking-on-eggshells-pathways-to-equality-in-jordan/> . Geraadpleegd op 14 december 2025.

67 Individueel interview II10, 21 november 2025.

68 UN Women. 2022. “Arab States agree on common position ahead of global meeting on gender equality and climate change.” Beschikbaar op: <https://arabstates.unwomen.org/en/stories/media-advisory/2022/02/arab-states-agree-on-common-position-ahead-of-global-meeting-on-gender-equality-and-climate-change>. Geraadpleegd op 14 december 2025.

69 Individueel interview II10, 21 november 2025. Als voorbeeld: “Breaking the link between poverty and violence against women and girls: the role of gender mainstreaming in policymaking and in financing” Poster beschikbaar op: https://unwlobstorage.blob.core.windows.net/csw/f7474c63-3a9f-4381-a7a5-57cbb8230f42_Concept%20Paper-CSW68%20Side%20Event%20Breaking%20the%20link%20between%20poverty%20and%20VAWG.pdf . Geraadpleegd op 14 december 2025.

70 Individueel interview II05, 19 november 2025.

71 Fana News. 2025. “National Committee Holds Workshop on Advancing Beijing+30 Priorities in Jordan.” Beschikbaar op: <https://www.fananews.com/language/en/national-committee-holds-workshop-on-advancing-beijing30-priorities-in-jordan/> . Geraadpleegd op 14 december 2025.

72 Individueel interview II05, 19 november 2025. De genoemde criteria refereren aan de inhoud van de brief in Bijlage III van dit onderzoek. Daarentegen gaven maatschappelijke organisaties aan dat zij niet bekend zijn met deze criteria. (Individueel interview II17, 15 december 2025).

diversiteit in leeftijd en geografische spreiding. In de afgelopen vijf jaar heeft UN Women Jordan de reis- en accommodatiekosten van de geselecteerde ngo-vertegenwoordigers voor de eerste week van de CSW gefinancierd om zo inclusiviteit te verzekeren.⁷³ Door deel uit te maken van de officiële delegatie worden ngo-vertegenwoordigers uitgenodigd voor meer besloten bijeenkomsten, maar omdat ze vaak niet blijven voor de tweede week, zijn ze niet betrokken bij de onderhandelingen.⁷⁴

“Een van onze eisen is om aanwezig te zijn in het hoofdgebouw [tijdens de CSW]. We zijn niet hier om als ngo's naar elkaar te luisteren. We willen dat de regeringen ons horen, maar ze geven ons maar twee minuten, lang niet genoeg tijd om onze problemen onder de aandacht te brengen van [...] de mensen die wel invloed hebben.”⁷⁵

Sommige maatschappelijke actoren reizen liever onafhankelijk naar de CSW in plaats van als onderdeel van de officiële delegatie, omdat diplomatiek protocol de standpunten die ze kunnen innemen kan beperken bij de CSW.⁷⁶ Door onafhankelijk betrokken te zijn en via parallel events, kan het maatschappelijk middenveld nuance geven aan de officiële regeringspositie ten aanzien van de vooruitgang op het gebied van gendergelijkheid in Jordanië. Daarentegen hebben maar weinig Jordaanse maatschappelijke organisaties de ECOSOC-accreditatie, waardoor ze afhankelijk zijn van UN Women of internationale partners om in het VN-gebouw naar binnen te komen, als ze geen onderdeel zijn van de regeringsdelegatie.⁷⁷

Belangenbehartiging en samenwerkingsstrategieën

Maatschappelijke organisaties bewegen zich binnen een beperkende omgeving door hun eisen zorgvuldig vorm te geven. Een deel hiervan is het afstemmen van belangenbehartiging op de drievoudige moderniseringsagenda (politieke, economische, publieke sector) van de Jordaanse koning en daarom gendergelijkheid als een instrument voor economische groei of politieke modernisering te bestempelen. Wanneer het aankomt op kwesties waar de regering zich niet mee bezighoudt, is het maatschappelijk middenveld afhankelijk van het opstellen van schaduwrapporten die rechtstreeks gericht zijn aan VN-organen.

In de praktijk is de samenwerking in zekere zin een symbiotische relatie. De regering nodigt maatschappelijke organisaties vaak uit voor zogenaamde consultatiebijeenkomsten die in feite worden gebruikt om regeringsrapporten te bevestigen. Op hun beurt maken de maatschappelijke organisaties, die zich bewust zijn van deze beperkingen, gebruik van deze toegang om stapsgewijs verandering door te voeren.

Het Jordaanse maatschappelijk middenveld speelt een leidende rol in regionale netwerken zoals het Arab Feminist NGO Network, “Roa’a”, gecoördineerd door de Jordanian Women's Union (JWU). De strategieën die op regionaal niveau worden toegepast, zijn bepaald door het huidige onderwerp en gericht op het beïnvloeden van verandering in de hele regio met betrekking tot gedeelde kwesties. Deze aanpak werkt goed, aangezien de regio vergelijkbare contexten heeft en regeringsbeleid elkaar vaak beïnvloeden in de hele Arabische regio.⁷⁸ Ze werken ook samen met maatschappelijke organisaties in verschillende

73 Individueel interview II05, 19 november 2025. De maatschappelijke organisaties kunnen blijven voor de tweede week, mits ze andere financiële middelen hebben om langer in NY te blijven.

74 Individueel interview II05, 19 november 2025.

75 Individueel interview II06, 19 november 2025.

76 Individueel interview II06, 19 november 2025.

77 Individueel interview II05, 19 november 2025.

78 Bovendien richt de groep zich niet alleen op het thema van de CSW, maar ook op hoe het feministische maatschappelijk middenveld zich inzet tijdens de CSW, de invloed en (gebrekkige) mogelijke impact van de CSW en daarbuiten, met hun recentste rapport over de 30 jaar sinds de BPfA: “Feminist Agenda Beyond Colonial Structures: Reflections in the Post-Beijing Era.” Beschikbaar op: <https://jwu.org.jo/sites/default/files/2025-01/The%20Beijing%20%2B30%20-report-last%20version.pdf> Geraadpleegd op 14 december 2025. Genoemd tijdens individueel interview II06, 19 november 2025.

delen van de wereld, van Afrika tot Europa.⁷⁹

“Het grootste deel van de maatschappelijke organisaties coördineert met regeringsactoren, maar ze zouden hun eigen onafhankelijke perspectieven moeten behouden. De mogelijkheid om deel te nemen aan de CSW biedt de maatschappelijke organisaties meer dan genoeg mogelijkheden om te leren van andere maatschappelijke organisaties die dezelfde strijd voeren en te leren hoe ze hiermee omgaan.”⁸⁰

Contextuele en politieke factoren

Als onderdeel van de moderniseringsagenda heeft Jordanië historische wetshervormingen doorgevoerd om zo de formele vertegenwoordiging van vrouwen te vergroten. Recente hervormingen hebben geleid tot een recordaantal vrouwen in het parlement van 2024 (bijna 20%), een maatstaf die door de regering gebruikt wordt bij de CSW om vooruitgang aan te tonen.

Tegelijkertijd beperken veiligheidsoverwegingen steeds meer de mogelijkheid voor onafhankelijke feministen om zich te organiseren; 90% van de activisten beschreef dat de maatschappelijke ruimte was verminderd in 2021.⁸¹ Bureaucratische controle, een grootschalige cybercriminaliteitswet en beperkingen op buitenlandse financiering creëren een omgeving van zelfcensuur om het voortbestaan van de organisatie te waarborgen.

Ondanks al dit blijft betrokkenheid op een consistente manier doorgaan. De consultaties en betrokkenheid tussen het maatschappelijk middenveld en de regering in Jordanië bieden een andere vorm van stabiliteit vergeleken met andere onderzochte casussen in dit rapport. De steun van het Koninklijke Hof, via de rol van HKH prinses Basma als voorzitter, beschermt deze betrokkenheid en consultatie tegen politieke instabiliteit.

De belangrijkste factoren die bijdragen aan de effectiviteit van de betrokkenheid van het Jordaanse maatschappelijk middenveld, zijn:

Formele manieren van betrokkenheid, die misschien gelimiteerd mogen zijn wat betreft inhoudelijke impact, maar wel mogelijkheden bieden voor het maatschappelijk middenveld om betrokken te blijven bij de kwestie. Dit faciliteert ook het netwerken en strategische binnenlandse belangenbehartiging, evenals deelname aan de officiële delegatie en mogelijkheden om aan internationale belangenbehartiging te doen.

De strategische communicatie van maatschappelijke actoren, die hun eisen formuleren in terminologie die in lijn is met bestaand nationaal beleid, heeft aanzienlijke gevolgen voor de binnenlandse wetgeving.

Internationale en regionale betrokkenheid bij zowel buitenlandse regeringen als het regionale en internationale maatschappelijke middenveld, om op die manier beleidseisen te versterken die in de binnenlandse belangenbehartiging geen plek krijgen.

⁷⁹ Individueel interview II06, 19 november 2025.

⁸⁰ Individueel interview II16, 11 december 2025.

⁸¹ Garlick and Jaber. 2021. “Impact of Shrinking Space on Women Organising in Jordan.” Kvinna till Kvinna. Beschikbaar op: <https://kvinnatillkvinna.org/wp-content/uploads/2021/08/IMPACT-OF-SHRINKING-CIVIC-SPACE-ON-FEMINISTS-ORGANISING-IN-JORDAN-1.pdf>. Geraadpleegd op 14 december 2025.

Twee belangrijke kenmerken die opvallen wanneer het gaat om de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld bij de regering rondom de CSW in Nederland zijn: de sterke institutionalisering en de samenwerkende aard van het model. Het wordt omschreven als een win-winsituatie door zowel regeringsfunctionarissen als ngo-vertegenwoordigers. De samenwerking wordt niet alleen gekenmerkt door de deelname van één tot twee ngo-vertegenwoordigers als volwaardige leden van de officiële delegatie, maar ook door formele financiering voor de coördinatie van maatschappelijke organisaties en een langdurige, geformaliseerde relatie gebaseerd op wederzijds vertrouwen. Nederland is als voorbeeld opgenomen in dit onderzoek om te laten zien hoe de door de regering gefinancierde coördinatie van belangenbehartiging efficiënter kan worden gemaakt en het onderhandelingsstandpunt van de regering kan worden versterkt zonder de onafhankelijkheid van het maatschappelijk middenveld in het gedrang te brengen.

Institutionele structuren voor betrokkenheid en participatie

De Nederlandse betrokkenheid is verankerd in een relatief permanente infrastructuur die het mogelijk maakt om het hele jaar door consultaties te houden in plaats van een sporadische bijdrage te leveren. Aan de kant van de regering leidt het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (waar de directie Emancipatie, die verantwoordelijk is voor gender- en LHBTQI+-gelijkheid, onderdeel van is) de Nederlandse betrokkenheid bij de CSW, in samenwerking met het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap schrijft een oproep uit tot het indienen van voorstellen voor een raamovereenkomst met een consortium van maatschappelijke organisaties dat het nationale proces rond betrokkenheid bij de CSW organiseert. Dit consortium wordt geleid door WO=MEN (Dutch Gender Platform) in samenwerking met Atria, met het huidige contract van kracht tot 2026. Deze regeling zorgt ervoor dat de regering een samenhangende en technisch onderbouwde bijdrage ontvangt in plaats van losse verzoeken van verschillende organisaties. Het biedt ook de mogelijkheid tot versterking van diversiteit en cyclische capaciteit tussen de organisaties die deelnemen aan het proces.

Betrokkenheidscyclus

Het Nederlandse maatschappelijk middenveld komt het hele jaar door bijeen in het kader van de CSW tijdens bijeenkomsten voor uitsluitend maatschappelijke organisaties, om de aanbevelingen te ontwikkelen en updates, plannen en expertise te delen. Deze bijeenkomsten worden voornamelijk online gehouden om maximale deelname, ook voor mensen over het hele land, mogelijk te maken. De voorbereidingsfase voor een specifieke CSW begint vaak in september van het vorige jaar. In recente jaren organiseerde WO=MEN in samenwerking met ledenorganisaties ook trainingen uitsluitend voor maatschappelijke organisaties over VN-taal en onderhandelingsvaardigheden en -processen, meestal in januari, net voordat de zero draft uit wordt gebracht.

Er is elk jaar een officiële kick-off bijeenkomst in de herfst, onder leiding van WO=MEN, om de nationale CSW-prioriteiten op elkaar af te stemmen en plannen te maken voor het komende jaar. Tijdens deze meeting informeert de regering over ontwikkelingen en updates vanuit haar kant, bijvoorbeeld met betrekking tot het EU-standpunt en internationale dynamieken tijdens de algemene vergadering en commissievergaderingen in New York. Het maatschappelijke middenveld deelt de voorlopige prioriteiten en aanbevelingen ten aanzien van het CSW-prioriteitsthema.

Eind januari van elk jaar organiseert het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een CSW ngo-briefing op het ministerie, waar de prioriteiten van de regering worden gedeeld en waar de

delegatie kennismakend met het maatschappelijke middenveld. De bijeenkomst wordt samen met WO=MEN georganiseerd en geleid. Atria presenteert de gezamenlijke aanbevelingen uit het maatschappelijk middenveld en WO=MEN faciliteert een reeks aan pitches vanuit het maatschappelijk middenveld, waarbij wordt gezorgd voor diversiteit in onderwerpen en vertegenwoordiging. Tijdens de ontwerpfase hebben maatschappelijke organisaties de mogelijkheid om commentaar te geven op de zero draft van de CSW Overeengekomen Aanbevelingen. Hier levert het coördinatiemechanisme de grootste operationele meerwaarde. WO=MEN brengt alle bijdragen samen in een document, waardoor het voor de regeringsvertegenwoordigers veel gemakkelijker wordt om de aanbevelingen in overweging te nemen, gezien hun beperkte tijd en capaciteit. Daarnaast kunnen maatschappelijke organisaties elke vijf jaar, wanneer de vooruitgang van de implementatie van de BPfA wordt geëvalueerd, commentaar geven op het Nederlandse nationale *position paper*.

Aan het begin van de CSW-sessie vindt er een formele briefing plaats voor het Nederlandse maatschappelijke middenveld met de minister, die gezamenlijk wordt gemodereerd door iemand uit de delegatie en WO=MEN. Zodra de onderhandelingen starten, vinden er ook dagelijkse (hybride) briefings plaats tussen de delegatie en het maatschappelijk middenveld. Deze bijeenkomsten vonden voorheen plaats bij de VN, maar zijn in recente jaren verplaatst naar de ambassades. Aanvullende informele uitwisselingen vinden plaats net buiten de onderhandelingskamers, wat het maatschappelijk middenveld meer mogelijkheden biedt om bij te dragen, evenals de mogelijkheid voor regeringsvertegenwoordigers om gebruik te maken van de grondige kennis van de ngo-vertegenwoordigers.

Dit is voornamelijk relevant in de huidige context van de steeds beter georganiseerde oppositie tegen gendergelijkheid. In dit geval zijn er andere manieren waarop de Nederlandse delegatie heeft geprobeerd meer progressieve perspectieven en open ruimtes voor het maatschappelijk middenveld te delen, inclusief door middel van side events in samenwerking met feministische organisaties.

“Sterke samenwerking (tussen het maatschappelijk middenveld en de regering) is belangrijk, omdat de oppositie tegen vrouwenrechten en gendergelijkheid vanuit conservatieve organisaties en landen steeds heftiger, beter georganiseerd en persoonlijker wordt.”⁸²

Na afloop van de CSW organiseert WO=MEN een debriefing bijeenkomst voor maatschappelijke organisaties en de regering om zowel de inhoudelijke uitkomsten als het algehele samenwerkingsproces te bespreken. Dit heeft ervoor gezorgd dat het proces voortdurend kon worden bijgesteld en verbeterd, waardoor er betere samenwerking en vervolg plaatsvond.

Deelname van het maatschappelijk middenveld in de officiële delegatie

Twee niet-gouvernementele vertegenwoordigers maken elk jaar deel uit van de officiële delegatie: een ngo-vertegenwoordiger, geselecteerd door middel van een open sollicitatie en een collegiaal toetsingsproces gecoördineerd door WO=MEN, en een jongere vertegenwoordiger, gekozen via een nationaal proces uitgevoerd door de Nationale Jeugdraad of gekozen door de door jongeren geleide organisatie CHOICE for Youth & Sexuality. In 2018 maakte de eerste ngo-vertegenwoordiger deel uit van de officiële delegatie. Sinds 2024 is er na vele jaren van belangenbehartiging door feministen en jongeren in Nederland ook een jongerenvertegenwoordiger onderdeel geworden van de delegatie. De voornaamste criteria die gelden voor de ngo-vertegenwoordigers is dat ze in het bezit moeten zijn van specifieke expertise over het onderwerp van de CSW dat jaar, aangezien dat voor de regeringsfunctionarissen de meeste meerwaarde oplevert.

82 WO=MEN 2023. “Strategisch samenwerken bij de CSW68.” Beschikbaar op: <https://womeninnewyork.blogspot.com/2023/11/strategisch-samenwerking-bij-de-csw68.html>. Geraadpleegd op 04.12.2025. (Vertaald vanuit het Nederlands door de auteurs.)

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap neemt de ngo-vertegenwoordiger in dienst en het Ministerie van Buitenlandse Zaken de jongerenvertegenwoordiger. Hoewel de selectie wordt gedaan door het maatschappelijk middenveld en de jongerenraad, geven de ministeries de definitieve goedkeuring. WO=MEN biedt capaciteitsondersteuning aan beide delegatieleden tijdens het gehele proces. De Nederlandse regering heeft zich er ook voor ingezet dat meer lidstaten het maatschappelijke middenveld opnemen in hun officiële delegaties, omdat ze vindt dat dit ten goede komt aan het onderhandelingsproces.

“Als de allereerste ngo-vertegenwoordiger die deel uitmaakte van de Nederlandse regeringsdelegatie, had ik een unieke mogelijkheid om bij te dragen aan verandering; om deel te nemen aan de onderhandelingen en – het allerbelangrijkste – ervoor te zorgen dat het perspectief van het maatschappelijk middenveld in overweging zou worden genomen. Ik nam deze rol erg serieus, omdat ik me bewust was van de al langer bestaande zorgen van het maatschappelijk middenveld over het gebrek aan inclusie en uit solidariteit met de duizenden vrouwenrechtenactivisten die ook naar New York waren afgereisd.”⁸³

“Leden van de regeringsdelegatie spraken herhaaldelijk hun waardering uit voor de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld. Dankzij onze bijdrage konden de Nederlandse delegatie en betrokken ministeries tijdens de CSW65 hard werken aan betekenisvolle betrokkenheid en deelname van maatschappelijke organisaties en individuele activisten bij de CSW. Nederland moedigde andere VN-lidstaten actief aan om een ngo in hun onderhandelingsdelegaties op te nemen (#UNMuteUS) [...] Op deze manier draagt Nederland actief bij aan de toenemende ruimte voor maatschappelijke organisaties en individuele activisten op dit internationale niveau, en als een tegenwicht voor de conservatieve weerstand op gendergelijkheid en vrouwenrechten.”⁸⁴

Beide vertegenwoordigers hebben toegang tot de onderhandelingskamer en officiële VN-documenten gerelateerd aan de onderhandelingen. De regering behoudt de besluitvormende autoriteit, maar de vertegenwoordigers hebben daadwerkelijk invloed. In 2018 vertelde de allereerste ngo-vertegenwoordiger: “Ik heb hoge verwachtingen, omdat ik zie dat veel van mijn suggesties al worden opgenomen door de Nederlandse regering.”⁸⁵

Bovendien biedt de jaarlijkse verandering van de ngo-vertegenwoordiger in combinatie met het jaarlijks veranderende prioriteitsthema van de CSW een breed aanbod aan expertise. Dit biedt de mogelijkheid om de capaciteit van diverse maatschappelijke organisaties binnen het Nederlandse ecosysteem op het gebied van de CSW te versterken, waardoor ze een beter begrip van het proces krijgen en zich er verantwoordelijker voor voelen. Ten slotte zorgt deze methodiek ervoor dat de jaarlijkse ngo-vertegenwoordigers hier kritisch en met een frisse blik naar het proces kunnen kijken, zoals een van de geïnterviewden stelde: “Je zult niet tot het meubilair behoren, zoals we dat in het Nederlands zeggen.”⁸⁶

83 Barbara Van Paassen. 2021. “CSW65 and Covid-19: It’s time to have women at the table.” Beschikbaar op: <https://afsee.atlanticfellows.lse.ac.uk/en-gb/blogs/csw65-and-covid-19-its-time-to-have-women-at-the-table>. Geraadpleegd op 04.12.2025.

84 WO=MEN 2021. “Jaarverslag.” Beschikbaar op: <https://www.wo-men.nl/bestanden/plannen%20en%20verslagen/WOMEN-jaarverslag-2021-def-gewaarmerkt-gecomprimeerd.pdf>. Geraadpleegd op 05.12.2025. (Vertaald vanuit het Nederlands door de auteurs.)

85 Actionaid 2018. “Onze vrouw in New York.” Beschikbaar op: <https://actionaid.nl/2018/03/02/vrouw-new-york/>. Geraadpleegd op 04.12.2025. (Vertaald vanuit het Nederlands door de auteurs.)

86 Groepsinterview GI02, 10 november 2025.

Belangenbehartiging en samenwerkingsstrategieën

Betrokkenheid van het Nederlandse maatschappelijke middenveld bij de regering op het gebied van de CSW combineert *insider*-expertise met bredere netwerkmobilisatie. Het Nederlandse maatschappelijke middenveld probeert altijd belangenbehartigingspleidooien en expertise tussen verschillende VN-processen te verbinden. Zo organiseren ze bijvoorbeeld verbindende bijeenkomsten (zoals tussen CPD/ICPD en CSW/Beijing) of delen ze CSW-lessen en inzichten over VN-taal en onderhandelingen met de belangenbehartigers die naar de UNFCCC COP gaan.

De bijdrage van het maatschappelijk middenveld bouwt voort op jarenlange institutionele kennis en het vermogen van maatschappelijke organisaties die werken aan gendergelijkheid om partijen bijeen te brengen. Regelmatige regeringswisselingen betekenen dat maatschappelijke organisaties vaak de historische kennis van onderhandelingen met zich meebrengen, waaronder de ontwikkeling van gevoelige taal en politieke rode lijnen uit het verleden. Atria fungeert met name als historische institutionele kennis- en archiefruimte, waardoor een complementaire en hechte samenwerking tussen de twee maatschappelijke coördinatoren van dit proces mogelijk is.⁸⁷ WO=MEN fungeert als een organisator, verbindende schakel, capaciteitsopbouwer en strategisch filter, die ervoor zorgt dat voorstellen realistisch en in lijn zijn met de VN-richtlijnen hiervoor en een samengestelde bijdrage bieden die veel gemakkelijker is om te verwerken voor de regering. De jongerenvertegenwoordiger haalt gegevens op uit schoolbezoeken en enquêtes, wat de onderhandelaars concreet bewijs geeft om beleidsargumenten kracht bij te zetten en ervoor zorgt dat het standpunt van de jongerenvertegenwoordiger echt wordt gevormd door de behoeften van de Nederlandse jongeren.

Het maatschappelijk middenveld is niet uitsluitend betrokken bij de Nederlandse regering. Wanneer er belangenbehartigingskwesties zijn vanuit het maatschappelijk middenveld waar de Nederlandse regering niet aan kan bijdragen in verband met beperkingen op nationaal gebied of het EU-standpunt, gaat het maatschappelijk middenveld in gesprek met internationale netwerken zoals de Women's Rights Caucus, de LGBTI Core Group, evenals andere internationale connecties en samenwerkingen. Zodoende kunnen ze bij andere lidstaten pleiten voor het bevorderen van de taal die zij als prioriteit beschouwen.

Contextuele en Politieke Factoren

Recente ontwikkelingen in Nederland hebben laten zien dat de politieke steun voor anti-genderperspectieven is toegenomen en ontwikkelingssamenwerking en maatschappelijke ruimte een lagere prioriteit hebben gekregen. Alhoewel Nederland zich een aantal jaar geleden had toegewijd aan een feministisch buitenlandbeleid, werd dit in 2025 alweer ingetrokken. Het gemeenschappelijke standpunt van de EU, waarover de lidstaten voorafgaand aan de CSW hebben onderhandeld, definieert de ruimte voor Nederlandse actie in de CSW-onderhandelingen. Maatschappelijke organisaties uiten hun zorgen over toekomstige bezuinigingen en financieringsbeperkingen, die de mogelijkheden voor betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld in nationale en internationale belangenbehartigingsruimtes sterk zouden beperken.

De belangrijkste factoren waardoor het Nederlandse model werkt, zijn:

Stabiele en langdurige financiering voor coördinatie, bijeenkomen, communiceren, capaciteit opbouwen en reizen, waardoor diverse maatschappelijke organisaties betrokken kunnen zijn en professionele expertise kunnen inbrengen.

⁸⁷ Dit blog van WO=MEN dient ook als middel om ervoor te zorgen dat toegang tot historische informatie over de onderhandelingen en betrokkenheid bij de CSW mogelijk is: <https://womeninnewyork.blogspot.com/>. Geraadpleegd op 26 december 2025.

Wederzijds vertrouwen tussen de regering en het maatschappelijk middenveld, opgebouwd door begrip en respect voor elkaars rollen, relatieve transparantie, gedeelde toegang tot officiële documenten en consistente communicatie.

Onafhankelijkheid en duidelijke verantwoording, waarbij ngo-vertegenwoordigers door andere maatschappelijke organisaties worden gekozen en verantwoording afleggen aan hun achterban.

Voortdurende evaluatie en verbetering, ondersteund door formele evaluatie, hebben bijvoorbeeld geleid tot het vervroegen van nationale consultaties, zodat er rekening kan worden gehouden met de planning voor het opstellen van het EU-standpunt. Daarnaast worden er regelmatig voor, tijdens en na de CSW meerdere hulpmiddelen uitgebracht door het maatschappelijke middenveld, wat bijdraagt aan het verspreiden van informatie en het versterken van de nationale capaciteit van het proces en de uitkomsten.

Nigeria

Nigeria is een voorbeeld van hybride betrokkenheid. De staat promoot actief het beeld van “een verenigd Nigeria” tijdens de CSW en betreft ngo-vertegenwoordigers in zijn officiële delegatie. Tegelijkertijd werkt een levendig maatschappelijk middenveld aan de rand van of buiten deze structuur om aan belangenbehartiging met de regering en internationale actoren voor progressieve rechtenagenda's die worden afgewezen door het officiële regeringsbeleid, zoals Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten of LHBTQI+-rechten.⁸⁸ In Nigeria zijn anti-rechtengroepen erg actief wanneer het aankomt op deze kwesties.⁸⁹ Deze casus toont aan hoe het maatschappelijk middenveld te werk gaat in een landschap dat gedefinieerd is door een hoge mate van zichtbaarheid, maar gelimiteerde invloed heeft op beleid, in een context van actief verzet van anti-genderactoren. Het relatieve belang van Nigeria binnen de Afrikaanse Groep⁹⁰ en de G77⁹¹ tijdens de CSWs maakt dat de conservatieve houding van de nationale regering impact heeft en benadrukt het belang van strategische betrokkenheid, zelfs in een context van ideologische tegenstellingen.⁹²

Institutionele structuren voor betrokkenheid en participatie

Het Federale Ministerie van Vrouwenzaken en Sociale Ontwikkeling fungeert als centraal coördinerend orgaan voor de betrokkenheid bij de CSW, hoewel de regering wel werkt aan het mainstreamen van genderkwesties door een genderafdeling in bijna alle ministeries op te richten, waarmee maatschappelijke organisaties gedurende het jaar contact hebben.⁹³

De institutionalisering van de betrokkenheid van het Nigeriaanse maatschappelijke middenveld bij de CSW is duidelijk gebleken uit de inspanningen die gedaan zijn om eenheid uit te stralen via een kledingvoorschrift. In recente jaren is er door alle Nigerianen van de officiële delegatie, regering en het maatschappelijk middenveld een nationaal uniform gedragen, tijdens belangrijke CSW-evenementen. Hiermee willen ze een eensgezind en samenhangend nationaal standpunt uit dragen.⁹⁴

88 Individueel interview II07, 19 december 2025.

89 Individuele interviews, II07, 19 december 2025 en individueel interview, II15, 04 december 2025.

90 De Afrikaanse Groep is met alle 54 Afrikaanse lidstaten de grootste van de vijf regionale Verenigde Naties-groepen. Het dient als een primaire groep voor het afstemmen van gemeenschappelijke standpunten over mondiaal beleid en het coördineren van de benoeming van kandidaten uit het continent voor verkiesbare zetels binnen VN-organen.

91 De Groep van 77 (G77) is de grootste intergouvernementele organisatie van ontwikkelingslanden binnen de Verenigde Naties, opgericht om de gezamenlijke economische belangen te bevorderen en hun gezamenlijke onderhandelingsvermogen op het gebied van belangrijke internationale ontwikkelingsvraagstukken te vergroten.

92 Uchechukwu Ngwaba. 2021. “Nigeria’s Role in Shaping Pan-African Ideals at the National, Sub-regional, Regional, Continental and Global Levels.” Beschikbaar op: <https://www.afronomicslaw.org/category/analysis/nigerias-role-shaping-pan-african-ideals-national-sub-regional-regional#:~:text=I%20also%20suggest%20that%20Nigeria's%20leadership%20role,continent%20and%20one%20of%20its%20largest%20economies>. Geraadpleegd op 12 december 2025.

93 Individueel interview, II07, 19 december 2025.

94 Individueel interview, II11, 22 november 2025.

Het beleid van de officiële Nigeriaanse delegatie om zich als een eenheid te presenteren, kan betekenen dat er een verwachting is dat het maatschappelijke middenveld zich houdt aan het officiële nationale standpunt wanneer het de officiële regeringsdelegatie vertegenwoordigt. Tegelijkertijd betekent het niet dat het onderdeel zijn van de delegatie ook de vrijheid van meningsuiting beperkt. “Onderdeel zijn van de delegatie sluit niet uit en beperkt ook niet wat ze verder willen doen. Er wordt daar door niemand het zwijgen opgelegd of verteld wat je wel of niet mag doen. Sommige maatschappelijke actoren krijgen ook hun consultatieve status samen met de registratie van de nationale regeringsdelegatie. Dus hebben ze in werkelijkheid een dubbele registratie.”⁹⁶

De regering moedigt het maatschappelijke middenveld officieel aan om het logo van de federale regering op te vragen voor de posters van hun parallel event. “Zodat ze altijd ons logo hebben, want we steunen het werk dat ze doen.”⁹⁷ Het maatschappelijk middenveld organiseert ook parallel events gericht op kwesties die niet worden gesteund door het officiële regeringsbeleid, zoals sekswork en het recht op abortus. Ze zoeken ook geen steun van de regering voor die evenementen.⁹⁸

Betrokkenheidscyclus

In november of december houdt de regering grootschalige voorbereidende bijeenkomsten, die federale ministeries (bijv. Gezondheid, Onderwijs), regeringscommissarissen en het maatschappelijk middenveld samenbrengen. Deze organisaties die werken aan het prioriteitsthema van de aankomende CSW worden als eerste uitgenodigd. Tijdens deze bijeenkomsten bespreken de deelnemers de acties die de verschillende actoren hebben ondernomen met betrekking tot het prioriteitsthema, welke goede methodes er gedeeld kunnen worden bij de CSW en welke aandachtspunten er dat jaar zijn.⁹⁹

Ter voorbereiding van het nationale rapport voor de CSW, met betrekking tot de evaluatie van de uitvoering van BPfA, vraagt de Nigeriaanse regering om een bijdrage van het maatschappelijk middenveld en om steun van UN Women. Daarentegen vinden sommige feministische groepen dat de toepassing van hun inbreng wat betreft seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) in de uiteindelijke documentatie van de consultaties is verwaterd. Dit heeft ervoor gezorgd dat ze hun eigen schaduwrappporten over deze onderwerpen samenstellen.¹⁰⁰

Het Ministerie voor Vrouwen stuurt de 36 staten een memo met het verzoek om per staat drie vertegenwoordigers aan te wijzen.¹⁰¹ Als deze drie zetels niet worden gevuld door ambtenaren, mogen ook ngo-vertegenwoordigers worden aangewezen.¹⁰² Maatschappelijke respondenten melden dat deze zetels vaak gevuld worden door politiek benoemde personen, in plaats van technische experts uit het maatschappelijk middenveld.

95 Individueel interview, II11, 22 november 2025.

96 Individueel interview II11, 22 november 2025.

97 Individueel interview, II11, 22 november 2025.

98 “NGO CSW NY CSW67 Parallel Event Programme.” 2023. Beschikbaar op: <https://www.ngocsw.org/wp-content/uploads/2023/05/ngo-CSW67-Forum-Program.xlsx-Agenda.pdf>. Geraadpleegd op 12 december 2025.

99 Individueel interview, II12, 24 november 2025.

100 Het schaduwrapport over SRGR werd in 2025 gepubliceerd en gepresenteerd bij een parallel event tijdens de CSW69, waar vertegenwoordigers van de regering ook aanwezig waren. Individueel interview, II15, 04 december 2025.

101 Individueel interview, II11, 22 november 2025.

102 Individueel interview, II12, 24 november 2025.

Tijdens de CSW houdt de delegatie elke ochtend briefings op de Nigeriaanse ambassade in New York. Een regeringsvertegenwoordiger informeert de delegatie over de onderhandelingen en als groep coördineren ze de evenementen van de dag. Hoewel het maatschappelijke middenveld wordt uitgenodigd voor deze dagelijkse briefings, zijn ze niet toegestaan in de onderhandelingskamers; deze worden gezien als ruimtes die alleen bedoeld zijn voor lidstaten.¹⁰³

Een groot WhatsApp-platform (met ~500 deelnemers), beheerd door het federale Ministerie van Vrouwenzaken, brengt de Nigeriaanse delegatieleden uit verschillende ministeries, departementen en instanties en het maatschappelijk middenveld samen voor de CSW. Het dient als een realtime informatiecentrum en is het hele jaar actief. De WhatsAppgroep wordt gebruikt om schema's van side events te delen en dagelijkse briefings en andere logistieke updates te geven, evenals informatie over gerelateerde evenementen gedurende het jaar. Deze manier van communiceren creëert een hoge mate van transparantie.

Na afloop van de CSW wordt er een debriefings bijeenkomst gehouden om de Overeengekomen Conclusies en de mogelijke implementaties ervan op nationaal niveau te bespreken.¹⁰⁴ Deze debriefing is grotendeels voor iedereen, inclusief regeringsvertegenwoordigers uit ministeries en zelfs maatschappelijke actoren die niet in staat waren de CSW bij te wonen. Dit zorgt voor bredere verspreiding van de uitkomsten.¹⁰⁵ De regering beslist over een aantal punten uit het slotdocument van de CSW, die in de nationale context als prioriteiten worden opgevolgd.¹⁰⁶ Rapporten van deze debriefings bijeenkomsten worden naar het kabinet opgestuurd dat verantwoordelijk is voor de implementatie.¹⁰⁷

Deelname van het maatschappelijk middenveld in de officiële delegatie

Het Nigeriaanse maatschappelijk middenveld is opgenomen in de nationale delegatie, al zorgt de infrastructuur er niet voor dat kleine en ondergefinancierde organisaties hierbij betrokken kunnen worden. Om onderdeel te zijn van de nationale delegatie moeten maatschappelijke organisaties “landelijk bereik” (aanwezigheid in ten minste 12 staten) aantonen. De regering gelooft dat dit zorgt voor sterkere verspreiding en mainstreaming van de CSW-uitkomsten op nationaal niveau.¹⁰⁸ Dit heeft als gevolg dat grotere, goed gefinancierde netwerken voorrang krijgen op kleinere *grassroots* groepen.

Er is een bewuste inspanning vanuit de regering om een breed scala aan ngo-vertegenwoordigers in de delegatie te krijgen, inclusief activisten voor de rechten van mensen met een beperking, vrouwelijke ondernemers en mannen die werken aan gendergelijkheidskwesties.¹⁰⁹ De minister van Vrouwenzaken, H. Imaan Sulaiman Ibrahim, benadrukt de “erkenning van Nigeria's inclusieve delegatiemodel als de beste methode wereldwijd” in haar toespraak tijdens de CSW69 debriefings bijeenkomst in april van 2025.¹¹⁰

De regering voorziet het maatschappelijk middenveld van institutionele steun (d.w.z. ondersteuning

103 Individueel interview II11, 22 november 2025.

104 Groepsinterview, GI03, 11 november 2025.

105 Individueel interview II11, 22 november 2025.

106 Individueel interview, II11, 22 november 2025.

107 Individueel interview, II12, 24 november 2025.

108 Individueel interview II11, 22 november 2025.

109 Individueel interview II11, 22 november 2025.

110 Federal Ministry of Information and National Orientation. 2025. “It’s Women O’Clock in Nigeria — Minister Imaan Sulaiman-Ibrahim Calls for Action at Post-CSW69 National Debrief Closing.” Beschikbaar op: <https://fmino.gov.ng/its-women-oclock-in-nigeria-minister-imaan-sulaiman-ibrahim-calls-for-action-at-post-csw69-national-debrief-closing/>. Geraadpleegd op 11 december 2025.

bij visa en accreditatie en badges), maar geen financiering om hun betrokkenheid bij de delegatie te steunen.¹¹¹ Het maatschappelijk middenveld zoekt vaak internationale subsidies of financiële steun van ambassades uit landen in het globale noorden die in Abuja vertegenwoordigd zijn, om hun deelname aan de CSW te financieren.

De institutionele steun is belangrijk in de context van globale onrechtvaardigheid bij het verkrijgen van een visum. Respondenten hebben opgemerkt hoe belangrijk het is om onderdeel te zijn van de nationale delegatie bij het verkrijgen van een Amerikaans visum voor hun reis naar de CSW. Na hun benoeming “worden de ngo-vertegenwoordigers ondersteund door het federale Ministerie van Buitenlandse Zaken bij het verkrijgen van visa en toestemmingen en bij alle andere zaken die ze nodig hebben om te kunnen reizen.”¹¹²

Belangenbehartiging en samenwerkingsstrategieën

In de context van Nigeria verschillen maatschappelijke standpunten aanzienlijk van het nationale standpunt. Er zijn bepaalde groepen binnen het maatschappelijk middenveld (bijvoorbeeld degenen die zich richten op onderwijs of economische empowerment) die over het algemeen gemakkelijker toegang hebben tot de regering dan organisaties die pleiten voor het recht op abortus of aan LHBTQI+-rechten werken.¹¹³ Om deze uitdaging het hoofd te bieden, onderhouden organisaties onderling sterke banden, maar niet in een gestructureerde of geformaliseerde coalitie. Dit stelt hen in staat de gegevens en beleidsbehoeften van de gemeenschappen die ze vertegenwoordigen in te brengen, via organisaties die door de regering vaak afgewezen worden, omdat hun politieke standpunt niet overeenkomt met het nationale beleid. Zelfs organisaties met toegang hebben gemeld dat ze bewust taal hebben gebruikt die overeenkomt met nationale prioriteiten en beleid, terwijl ze uit de buurt bleven van termen zoals “intersectionaliteit” die hun belangenbehartiging bij de regering zouden kunnen belemmeren. In de woorden van een van de respondenten: “Er zijn een miljoen wegen naar dezelfde bestemming.”¹¹⁴

“Ik bedoel, er zijn leden uit de regering met wie we al gemakkelijk contact hebben. [...] Ze praten graag informeel met je. Je kunt ze gemakkelijk appen en zeggen: ‘Oh, hoi auntie ... gebeurt er al iets? Hoe kunnen we helpen?’”¹¹⁵

Contextuele en politieke factoren

Het politieke landschap in Nigeria wordt gedefinieerd door een sterke aanwezigheid van anti-genderactoren. De regering sluit zich officieel aan bij de Afrikaanse Groep, die pleit voor nationale soevereiniteit en de bescherming van gezinswaarden, in plaats van voor een opvatting van gender als een sociaal geconstrueerd begrip.¹¹⁶ Deze context maakt dat belangenbehartiging voor het recht op abortus en LHBTQI+-rechten uiterst gevoelig en riskant is. Het gebrek aan financiering vanuit de regering voor de betrokkenheid van maatschappelijke organisaties is ook een aanzienlijke barrière. Hierdoor worden maatschappelijke organisaties gedwongen te concurreren voor beperkte internationale subsidies, met het gevolg dat *grassroots* vrouwen en activisten uit rurale gebieden grotendeels niet vertegenwoordigd worden in New York.

111 Individueel interview II12, 24 november 2025.

112 Individueel interview II12, 24 november 2025.

113 Hoewel interviews aantonen dat organisaties die pleiten voor het recht op abortus nog steeds kunnen worden opgenomen in de officiële delegatie dankzij hun andere werkzaamheden, hebben LHBTQI+-activisten daarentegen beperktere toegang.

114 Individueel interview II12, 24 november 2025.

115 Individueel interview II11, 22 november 2025.

116 SWP Berlin. 2024. “The Global Struggle for Sexual and Reproductive Health and Rights.” Beschikbaar op: <https://www.swp-berlin.org/publikation/the-global-struggle-for-sexual-and-reproductive-health-and-rights#:~:text=The%20group%20opposes%20certain%20aspects%20of%20SRHR,and%20policies%20that%20aim%20for%20gender%20inclusivity>. Geraadpleegd op 12 december 2025.

De belangrijkste factoren waardoor het Nigeriaanse model werkt, zijn:

Brede mate van betrokkenheid en de inzet van de staat om diverse onderdelen van de regering te betrekken, evenals een breed scala aan maatschappelijke organisaties die onderdeel zijn van de verenigde aanwezigheid van Nigeria bij de CSW.

Het gestructureerde vervolgmecanisme in Nigeria is handig voor het lokaal toepassen van de uitkomsten van de CSW en het bijhouden van de voortgang. De inclusieve debriefings bijeenkomst van de regering, waarbij wordt gesproken over vervolgmaatregelen en implementatie, de prioriteiten van Nigeria zoals vastgelegd in het slotdocument van dat jaar en het delen van rapporten met de relevante uitvoerende regeringsinstanties zijn belangrijke voorbeelden van goede methodes.

Strategische belangenbehartiging en een terminologisch compromis door belangenbehartigers om zo de mogelijkheid voor de opname van beleidsbehoeften van gemarginaliseerde gemeenschappen en een intersectioneel perspectief te vergroten, die anders wellicht afgewezen zouden worden als er rechtstreeks voor gepleit zou worden.

Parallele betrokkenheid bij het maatschappelijk middenveld dat optimaal gebruikmaakt van de institutionele mogelijkheden voor betrokkenheid bij de regering op het gebied van de CSW. Terwijl ze tegelijkertijd kritisch blijven op het officiële regeringsbeleid en via schaduwrapporten en evenementen voor uitsluitend het maatschappelijk middenveld blijven pleiten voor gelijke toegang tot mensenrechten.

4. Analytische bevindingen: drie samenhangende dimensies

Betekenisvolle betrokkenheid kan worden opgevat aan de hand van concrete contextuele, ontwerp- en resultaatkenmerken die toegang, invloed en verantwoording vormgeven binnen het CSW-proces in deze vijf voorbeelden. Dit omvat de voorspelbaarheid van consultatiemogelijkheden gedurende de jaarlijkse cyclus: gevallen waarin de inbreng vanuit het maatschappelijke middenveld teruggevonden kan worden in de standpunten van de regering, in conceptteksten en in de toegang tot onderhandelingsvoorstellen en achtergronddocumenten. Het omvat ook de gestructureerde briefings tussen regeringsdelegaties en het maatschappelijke middenveld tijdens de onderhandelingen; de aanwezigheid van een aangewezen contactpersoon of coördinerende rollen die realtime uitwisselingen mogelijk maken, en reviewmechanismen na afloop van de CSW, die ruimte bieden voor reflectie over zowel de uitkomsten als het proces.

Vormen van betrokkenheid zouden beoordeeld moeten worden op basis van een bestuursmodel en institutionele methodes. De vergelijkende analyse is niet bedoeld om deze vormen te rangschikken of om een enkele “juiste” aanpak aan te bevelen. In plaats daarvan benadrukt het hoe verschillende vormen reageren op uiteenlopende politieke, institutionele en financiële omstandigheden. Alle onderzochte casussen toonden zowel sterke als beperkende punten en de waarde van elke vorm ligt in de context waarin het past en niet zozeer in zijn replicerbaarheid als universeel model. In de volgende paragraaf wordt uitgelegd hoe deze kenmerken samenhangen in de verschillende casussen, aan de hand van twee structurele variabelen en een aantal ontwerp- en uitkomstdimensies.

Binnen de vijf onderzochte casussen zijn er twee variabelen, namelijk politieke afstemming en institutionalisering, die verantwoordelijk kunnen zijn voor de meest opvallende verschillen in de vormen van betrokkenheid, de mate van toegang en de mate van invloed. Deze structurele variabelen worden verder gevormd door een aantal ontwerpdimensies (d.w.z. de formele en informele regels die betrokkenheid en deelname vormgeven): regie over het verbindingsmechanisme¹¹⁷; financiële structuur; delegatieregels; informele betrokkenheidskanalen en uitkomstgerichte dimensies. Deze worden ook gedefinieerd door de manier waarop de ontwerpkenmerken in de praktijk functioneren en welke vormen van invloed of toepassing ze voortbrengen: rechtstreekse toegang voor het maatschappelijk middenveld tot de onderhandelingen; beperkingen aan externe narratieven en herhaaldelijke beoordelingen na afloop van de CSW bepalen ook in hoeverre betrokkenheid zich vertaalt in invloed. Tenslotte zijn context en weerbaarheid een derde belangrijke dimensie: strategieën en reacties op druk vanuit anti-rechtenbewegingen laten zien hoe betrokkenheidsstructuren zich aanpassen onder druk. Dit wijst op het bestaan van parallelle methodes en sterke solidariteit binnen de maatschappelijke netwerken, wat essentiële kenmerken zijn van betrokkenheid en dus niet een teken van mislukte vormen van betrokkenheid.

117 “Verbindingsmechanisme” wordt hier gebruikt om te refereren aan het structurele contactpunt waar het maatschappelijke middenveld en de regering samenkomen om informatie uit te wisselen en elkaar te beïnvloeden.

Civil Society Participation and Influence

Structurele variabelen: afstemming

In de hiernavolgende analyse wordt politieke afstemming beschreven als de mate waarin de regering en maatschappelijke actoren gemeenschappelijke normatieve standpunten en beleidsdoelstellingen delen, aanvaarden of strategisch tegemoetkomen. Afgezien van ideologische overeenstemming omvat dit ook overwegingen zoals de vraag of het maatschappelijk middenveld wordt erkend als een legitieme gesprekspartner, of kernbegrippen (zoals gendergelijkheid, vrouwenrechten of seksuele en reproductieve gezondheid en rechten) als acceptabel of onderhandelbaar worden beschouwd binnen officiële standpunten, en of de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld door de regering wordt gezien als een steun in de rug voor zijn internationale doelstellingen of juist als een uitdaging.

Hoge mate van politieke afstemming kan gedeelde agenda's en gezamenlijke uitwerking van standpunten voor belangenbehartiging bevatten.

Gemiddelde mate van politieke afstemming wordt gekenmerkt door strategische framing en een vorm van betrokkenheid die is afgestemd op de specifieke context.

Lage mate van politieke afstemming uit zich in conflictdynamieken, waarbij de regering en het maatschappelijk middenveld tegengestelde hanteren of zelfs elkaars legitimiteit betwisten.

Structurele variabelen: institutionalisering

Institutionalisering refereert naar de mate waarin de betrokkenheid van het maatschappelijke middenveld bij het nationale CSW-proces is opgenomen in geformaliseerde structuren, procedures en financieringsregelingen. Het is niet in de eerste plaats afhankelijk van politieke gunsten of persoonlijke toegang tot individuele ambtsdragers.

Een hogere mate van institutionalisering wordt meestal geassocieerd met het bestaan van aangewezen coördinerende platforms of instanties; formele consultatieverplichtingen; voorspelbare betrokkenheidscycli en het verstrekken van financiële middelen om coördinatie en betrokkenheid te ondersteunen. De onderzochte casussen tonen aan dat institutionalisering aanwezig is in meerdere dimensies en op zichzelf geen garantie biedt voor continuïteit. Waar procedurele regelingen niet gepaard gaan met duurzame financiering, kan de betrokkenheid door capaciteitsvermindering of de afhankelijkheid van onbetaald werk verminderen, zelfs als er geen sprake is van duidelijke politieke weerstand.

Land	Politieke afstemming (normen & eisen)	Betrokkenheidsmodaliteit-en (institutionalisering)
Nederland	Redelijke afstemming	Sterk geïnstitutionaliseerd
Australië	Redelijke afstemming	Historisch gezien sterk verankerd en geïnstitutionaliseerd (met name tijdens de ERA-periode)
Jordanië	Afstemming wordt strategisch onderhouden	Sterk geïnstitutionaliseerd
Nigeria	Meer gemengde afstemming	Gedeeltelijk geïnstitutionaliseerd
Argentinië (Voor 2023)	Meeste afstemming	Relatief weinig geïnstitutionaliseerd
Argentinië (Na 2023)	Tegenstrijdig (afstemming verminderde sterk)	Relatief weinig geïnstitutionaliseerd

Ontwerpdimensies

Regie over het verbindingsmechanisme

De type verbindingsmechanisme voor betrokkenheid (waar de agenda voor het maatschappelijk middenveld wordt vastgesteld), en wie hier de regie over heeft, is een kwestie van macht.

De voorbeeldlanden illustreren drie verschillende structuren. Nederland en, tot en met 2024, ook Australië geven voorbeelden van een door het maatschappelijk middenveld aangestuurd coördinerend verbindingsmechanisme, waarin verantwoordelijkheid voor het samenkomen, samenstellen van bijdragen en het beheren van interne verantwoording in de eerste plaats bij maatschappelijke actoren ligt. Als zulke verbindingsmechanismen op hun sterkst zijn, kunnen ze samenhangende en technisch beknopte bijdragen leveren aan de regering, terwijl robuuste interne processen voor vertegenwoordiging, verantwoording en meningsverschillen behouden kunnen blijven. Nigeria (en in zekere mate Jordanië door het nationale vrouwenbeleid) dient als voorbeeld voor een via de regering aangestuurd verbindingsmechanisme, waarbij regeringsinstituties controle hebben over het bijeenroepen van overleg, de voorwaarden voor consultatie bepalen en de discretionaire bevoegdheid hebben over welke maatschappelijke actoren uitgenodigd zijn en welke belangenbehartigingsprioriteiten er worden benadrukt. In dit model liggen de mogelijkheden om beknopte bijdragen te geven, te coördineren en te selecteren grotendeels bij de staat.

Argentinië is een voorbeeld van een verbindingsmechanisme dat afhankelijk is van relaties. Ze zijn afhankelijk van informele toegang, vertrouwen en hechte persoonlijke netwerken tussen het maatschappelijk middenveld en staatactoren. Zulke regelingen zijn vaak goedkoop, flexibel en kunnen onder gunstige politieke omstandigheden een aanzienlijke impact hebben. Daarentegen zijn ze wel structureel kwetsbaar: hun effectiviteit hangt af van duurzame politieke gunsten en ze bieden weinig bescherming tegen abrupte veranderingen in politiek leiderschap of prioriteiten.

Financiële structuur

Financiële structuur bepaalt wie er kan deelnemen aan de CSW-processen; het opereert de facto als een selectiemechanisme in alle vijf de voorbeelden. In contexten waar coördinatie en betrokkenheid – ten minste gedeeltelijk – worden ondersteund door specifieke financiering, zoals in Nederland en van oudsher in Australië, is de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld breder en diverser. Daarentegen verleent de staat in Nigeria en in mindere mate in Jordanië accreditatie, politieke steun en in sommige gevallen ondersteuning bij het verkrijgen van visa. Ook leveren ze weinig tot geen financiële steun, met als gevolg betrokkenheidsstructuren die de voorkeur geven aan grotere, beter gefinancierde organisaties met toegang tot internationale financieringsbronnen. In Jordanië heeft UN Women de taak op zich genomen om de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld bij de CSW te ondersteunen, door kosten te dekken en het aantal actoren dat kan deelnemen en betrokken kan worden uit te breiden. Het maatschappelijk middenveld is echter niet alleen afhankelijk van steun van de staat om te kunnen bestaan of functioneren. De betrokkenheid van het Argentijnse maatschappelijk middenveld verdween niet na 2023, na de opheffing van de voorheen door de staat gesteunde betrokkenheid. Het maatschappelijk middenveld stapte over op alternatieve manieren, waaronder schaduwrapportage, regionale mobilisatie en transnationale belangenbehartiging. Wat actoren uit het maatschappelijk middenveld in alle casussen gemeen hebben, is een langdurige betrokkenheid, waardoor institutioneel geheugen kan worden opgebouwd en er duurzame invloed op beleid kan worden uitgeoefend.

Consolidatie

De mate waarin de bijdragen van het maatschappelijk middenveld worden gebundeld voordat deze bij de regering terechtkomen, is het grootst in contexten waar er sprake is van sterke institutionalisering, waar het maatschappelijk middenveld de regie heeft over het verbindingsmechanisme en waarbij er financiering beschikbaar is voor dit werk. Voorbeelden hiervan zijn Nederland en tot 2024 Australië. Deze vormen bieden ook de makkelijkste manieren om de opname van de aanbevelingen bij te houden en om te bepalen hoe bereid de regering is om open te staan voor de eisen van het maatschappelijk middenveld. Modellen met een lagere consolidatie, zoals Jordanië en Nigeria, tonen een bredere reikwijdte van consultatie, maar het bijhouden van de opname hiervan is moeilijker, aangezien er geen afzonderlijke bijdrage van het maatschappelijk middenveld is waarmee het nationale standpunt kan worden vergeleken. Argentinië zit tussen deze twee modellen in, in de zin dat, hoewel er geen formele bundeling is van de bijdrage uit het maatschappelijke veld, er wel een duidelijk voorbereidend proces is waarin het maatschappelijke middenveld afstemt op het bredere kader van hun eisen, waarbij ook een verband wordt gelegd met regionale belangenbehartiging. Een belangrijke vraag voor alle modellen is welke bescherming er bestaat om kleinere of politiek lastigere prioriteiten zichtbaar te houden.

Delegatie samenstelling

In alle casussen dienen de formele regels voor de samenstelling van de officiële delegaties als belangrijk mechanisme voor inclusie en exclusie, die bepalen wiens kennis, stemmen en belangen

vertegenwoordigd worden bij de CSW. In Nederland is lidmaatschap van de delegatie voornamelijk gebaseerd op thematische expertise over het CSW-prioriteitsthema, waarbij ngo-vertegenwoordigers en jongerenvertegenwoordigers worden gekozen via sectorgeleide processen, maar met definitieve goedkeuring van de minister. Australië gebruikt een sterk geformaliseerd en competitief model, met specifieke selectiecriteria, uitdrukkelijke verwachtingen voor hun rol, vertrouwelijkheidsvereisten en overlappende tweejarige termijnen, bedoeld om de continuïteit en kennisoverdracht te garanderen en een specifieke inzet voor diversiteit. De aanpak van Nigeria benadrukt geografische vertegenwoordiging en aanwijzing op deelstaatsniveau. Het tekort aan financiering en de eis dat delegatieleden organisaties vertegenwoordigen die in 12 staten actief zijn, werken echter in het voordeel van grote, gevestigde organisaties die hun deelname zelf kunnen financieren. Alhoewel de selectiecriteria in Jordanië het advies van het CSW Bureau en UN Women opvolgen, is het proces niet transparant en ligt het uiteindelijke besluit bij de regering, waarbij UN Women af en toe belemmeringen op het gebied van financiële barrières vermindert door deelname aan een deel van de conferentie te financieren.

Communicatiekanalen

Informele communicatiekanalen, specifiek WhatsApp, komen in alle vijf de casussen voor, maar hebben verschillende institutionele rollen afhankelijk van de context. In Argentinië voorafgaand aan 2023 diende rechtstreekse toegang tot ministers en hooggeplaatste ambtenaren via informele kanalen als een invloedmechanisme op basis van een hoge mate van vertrouwen. Hierdoor konden snelle coördinatie, realtime feedback en aanzienlijke invloed op de standpunten van de staat plaatsvinden. In Nigeria, daarentegen, fungeert de door de regering beheerde WhatsAppgroep niet als een ruimte om de onderhandelingsstaal rechtstreeks vorm te geven, maar voornamelijk als een logistiek middel en manier om transparantie te waarborgen, waarbij op grote schaal informatie-uitwisseling, mobilisatie en coördinatie plaatsvinden binnen een zeer brede delegatie. In Australië hadden informele kanalen van oudsher een strategische functie: het ondersteunen van snelle kennisuitwisseling, het geven van feedback op de onderhandelingen en de coördinatie tussen het maatschappelijk middenveld en de ambtenaren. Ze worden nu, na de bezuinigingen, echter alleen nog maar voortgezet via door vrijwilligers gerunde organisaties. Nederland biedt een meer geformaliseerd model waarin informaliteit (zoals de WhatsApp/Signal-groepen) institutionele briefings en missiegerichte betrokkenheid eerder aanvult dan vervangt. De impact van informele structuren, of het nu betrokkenheid versterkt of juist kwetsbaar maakt, hangt af van wat het complementeert of vervangt binnen de formele betrokkenheidsstructuur.

De volgende dimensies laten zien hoe deze betrokkenheidsregelingen in de praktijk te werk gaan en zich vertalen in invloed.

Uitkomstgerichte dimensies

Rechtstreekse toegang tot de onderhandelingen

De mogelijkheid voor het maatschappelijk middenveld om zelf rechtstreeks toegang te hebben tot de onderhandelingen is een sterke indicator van invloed. Nederland, Australië en Argentinië voor 2023 vertegenwoordigen verschillende vormen waarin maatschappelijke actoren rechtstreekse toegang hadden tot de onderhandelingskamers en documenten, realtime informatie over de stand van zaken bij de onderhandelingen hadden en mogelijkheden hadden voor voortdurende rechtstreekse betrokkenheid met de regeringsonderhandelaars, inclusief over specifieke keuzes bij het opstellen van teksten en de taal daarin.

In Nigeria en Jordanië daarentegen is de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld structureel één stap verwijderd van besluitvorming. Terwijl dagelijkse briefings en samenwerking rondom side events of parallel events gebruikelijk zijn, is de toegang tot onderhandelkamers beperkt tot regeringsvertegenwoordigers. Deze voorbeeldlanden tonen aan dat inclusie in een officiële delegatie zich niet vertaalt in directe invloed op de Overeengekomen Conclusies, tenzij het gepaard gaat met toegang tot informatie en mechanismen voor realtime feedback. Tegelijkertijd vereist het uitoefenen van invloed niet per definitie de aanwezigheid van het maatschappelijk middenveld in de onderhandelkamer. Desalniettemin blijkt uit de onderzochte casussen dat betekenisvolle realtime betrokkenheid en toegang tot de onderhandelingsdynamiek doorgaans samenvallen met de toestemming om onderhandelingsruimtes te betreden.

Wanneer de delegaties worden gefinancierd, maar ze geen toegang hebben tot de onderhandelingskamers, is de financiering vaak alleen genoeg voor de eerste week van de CSW. In de praktijk betekent deze planning dat het maatschappelijk middenveld aanwezig kan zijn tijdens nationale evenementen van hoog niveau, wanneer ministers en ambtenaren uit hoofdsteden in New York zijn. Zulke regelingen ondersteunen het netwerken, het leren en de belangenbehartiging op nationaal niveau nog beter dan het rechtstreeks beïnvloeden van de onderhandelingsuitkomsten, omdat de onderhandelingen over het uitkomstdocument vaak nog intenser worden in de tweede week. In al deze vormen duidt de analyse erop dat zelfs wanneer betrokkenheid formeel mogelijk of institutioneel verankerd is, financieringsregelingen – inclusief de looptijd en de omvang ervan, evenals de dekking van salarissen – een sterke invloed hebben op welke actoren hun betrokkenheid kunnen voortzetten, in New York kunnen blijven en op de lange termijn invloed kunnen uitoefenen.

Diplomatieke beperkingen en vertaling van berichten

Regeringen stellen doorgaans grenzen vast over wat er gezegd kan worden en hoe kwesties geframed mogen worden in VN-onderhandelingen. In alle casussen is het maatschappelijk middenveld gewend om zijn prioriteiten te (her)formuleren, terwijl de kern ervan behouden blijft, om deze in de rechtstreekse interacties met zijn regering nadrukkelijk naar voren te brengen. Sterke samenwerking tussen ngo's helpt ervoor te zorgen dat de zorgen van de meer gemarginaliseerde groepen en omstreden onderwerpen worden meegenomen, zelfs wanneer deze niet rechtstreeks ter sprake kunnen worden gebracht. In Jordanië bijvoorbeeld wordt de betrokkenheid bij de CSW steeds vaker gepresenteerd vanuit het perspectief van economische empowerment en modernisering, terwijl politieke rechten en andere controversiële gelijkheidskwesties met de nodige voorzichtigheid worden benaderd. Nigeria heeft vergelijkbare rode lijnen – vooral op het gebied van abortus en LGBTQI+-rechten – en toch vinden ngo's de ruimte om zich bezig te houden met zaken zoals educatie, gezondheid en economische participatie.

Het beeld van een “verenigd Nigeria” tijdens de CSW signaleert cohesie en een verenigd nationaal standpunt voor zowel de regering als het maatschappelijk middenveld. Tegelijkertijd zijn er delen van het Nigeriaanse maatschappelijk middenveld die op een autonome manier actief zijn via parallelle processen, waardoor ze zich kunnen inzetten voor kwesties die buiten de officiële rode beleidsgrenzen vallen.

Weerbaarheidsstrategieën zijn een integraal onderdeel van hoe het maatschappelijk middenveld zich door veranderende politieke omstandigheden navigeert. Argentinië na 2023 biedt het duidelijkste voorbeeld: na de instorting van het nationale verbindingsmechanisme voor betrokkenheid richtte het maatschappelijk middenveld zich meer op het opvoeren van internationale druk via verdragsorganen en gelijkgestemde regeringen; het versterken van regionale betrokkenheid; het opbouwen van allianties met gelijkgestemde bewegingen en intensieve documentatie door middel van schaduwrapportage.

Jordanië weerspiegelt een mildere versie van deze dynamiek, waarbij parallelle internationale betrokkenheid toeneemt terwijl de binnenlandse ruimte hiervoor verkleint. Nigeria illustreert een duurzame tweedelige aanpak voor betrokkenheid bij kwesties die buiten officiële rode beleidslijnen vallen. In deze contexten behoudt het maatschappelijk middenveld betrokkenheid bij de staat wanneer dit mogelijk is, terwijl het tegelijkertijd alternatieve manieren voor het verduurzamen en versterken van belangenbehartiging ontwikkelt. Tweedelige aanpakken zijn niet beperkt tot momenten van openlijke weerstand; ze weerspiegelen een bredere adaptieve reactie op beperkende of selectieve omgevingen voor betrokkenheid.

Verzet tegen gendergelijkheid en andere gerelateerde rechten heeft grote invloed op hoe regeringen het maatschappelijk middenveld betrekken. In Nederland is coördinatie tussen het maatschappelijk middenveld en de regering uitdrukkelijk gepresenteerd als een strategische reactie op een steeds beter georganiseerd verzet op multilateraal niveau. Hierbij beschouwen ze het maatschappelijk middenveld als een bron van kennis en versterking voor de regeringsonderhandelaars. Argentinië vertoont een tegenovergestelde dynamiek: de opkomst van een openlijke anti-genderregering leidde tot de snelle ontmanteling van mechanismen voor deelname en het herdefiniëren van het maatschappelijk middenveld als een politieke dreiging in plaats van als een partner.

Wanneer regeringen bereid of in staat zijn de binnenlandse politieke kosten van het verdedigen van gendergelijkheid op zich te nemen, wordt het maatschappelijk middenveld gemakkelijker ingezet als bondgenoot in multilaterale processen. Andersom geldt ook dat wanneer het anti-rechtenverzet sterker en politiek gemobiliseerd is, regeringen de neiging hebben om de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld voorzichtiger te benaderen, zelfs wanneer er formele structuren voor betrokkenheid aanwezig zijn.

5. Uitvoerbare aanbevelingen

Aanbevelingen voor regeringen en nationale delegaties

Het onderzoek toont aan dat regeringen die ernaar streven om zowel de samenhang als de effectiviteit van hun onderhandelingsposities bij de CSW te versterken, kunnen profiteren van de volgende aanpakken om het maatschappelijk middenveld te betrekken bij alle fasen van de voorbereiding, deelname en het vervolg.

1. Ontwikkel samen met het maatschappelijke middenveld duidelijke kaders voor samenwerking tussen de regering en het maatschappelijke middenveld rondom de CSW. Ontwikkel deze kaders flexibel genoeg om continuïteit in regeringscycli en politieke cycli te waarborgen.

Twee vormen die in verschillende casussen hun succes hebben bewezen, zijn:

- De empowerment en goede financiering van sterke, onafhankelijke, geïnstitutionaliseerde nationale mechanismen voor gendergelijkheid, zodat deze als verbindingsmechanismen kunnen dienen voor de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld en om samen de bijdragen te kunnen coördineren.
- Het opzetten en financieren van een maatschappelijk netwerk of coalitie die belast is met het verzamelen, samenvoegen en beknopter maken van de bijdragen uit het maatschappelijk middenveld, om zo het nationale standpunt te vormen. Zorg ervoor dat de financiering op de lange termijn is om de ontwikkeling van expertise over het CSW-proces te waarborgen.

Deze vormen, die elkaar niet uitsluiten, illustreren verschillende manieren waarop je betrokkenheid kunt structureren, afhankelijk van de nationale context.

Daarom is het raadzaam om:

2. Zorg voor voldoende en duurzame financiering voor het kader dat het beste aansluit op de context van het land. Erken hierbij dat coördinatieregelingen die onvoldoende gefinancierd worden waarschijnlijk kleinere of minder gevestigde organisaties daardoor uitsluiten.

3. Behoud betrokkenheid het gehele jaar om zo de continuïteit, het institutionele geheugen en de tijdige integratie van maatschappelijke expertise in de nationale, regionale en multilaterale voorbereidingsfasen te ondersteunen.

Specifiek:

- Betrek het maatschappelijk middenveld vroeg in het proces om de impact te maximaliseren. Late betrokkenheid sluit de deelname in cruciale nationale, regionale en gouvernementele voorbereidende fasen uit, waardoor de strategische waarde en effectiviteit van hun bijdrage tijdens de CSW-sessie vermindert.

- Zorg voor toegankelijkheid door online consultaties te organiseren om het nationale standpunt te vormen en daarmee de betrokkenheid van kleinere organisaties of organisaties uit afgelegen gebieden te faciliteren.
- Gebruik digitale communicatieplatformen (bijv. WhatsApp, Signal) om informatie in realtime te delen, voor, tijdens en na de CSW, als een zeer effectieve, goedkope methode die transparantie bevordert en de delegatieleden verbonden houdt.
- Formaliseer vervolgmechanismen voor de lokalisatie en implementatie van de uitkomsten van de Overeengekomen Conclusies.

4. Neem ngo-vertegenwoordigers op in de officiële delegaties.

- Publiceer duidelijke, op kwalificaties gebaseerde criteria voor het selecteren van ngo-vertegenwoordigers, om vertrouwen op te bouwen en beschuldigingen van bevoordeling te voorkomen.
- Geef prioriteit aan een maatschappelijk mechanisme voor het selecteren van ngo-vertegenwoordigers met definitieve goedkeuring van de regering.
- Zorg ervoor dat technische experts met specifieke kennis van het prioriteitsthema in de delegatie worden opgenomen, evenals procesexperts met kennis van eerdere CSW-processen en ervaring met dergelijke onderhandelingen.
- Richt een betrokkenheidsstructuur op die ruimte biedt voor verschillende meningen, met het gezamenlijke doel van vooruitgang op het gebied van gendergelijkheid.
- Financier de deelname van het maatschappelijk middenveld aan de nationale delegaties, in plaats van te vertrouwen op vrijwilligerswerk.

Aanbevelingen voor maatschappelijke organisaties (CSO's) en netwerken

Maatschappelijke organisaties die ernaar streven hun invloed en duurzaamheid binnen het CSW-proces te maximaliseren, kunnen de volgende aanpakken overwegen om zo samen te werken met regeringen en multilaterale actoren:

1. Investeer in gecoördineerde en gezamenlijke belangenbehartiging die zich richt op regeringsactoren. Ervaringen uit alle casussen laten zien dat samengevoegde inzendingen, zoals gezamenlijk bewerkte conceptteksten of uniforme prioriteitsstandpunten, vaker worden gebruikt door de regeringen dan wanneer er talloze afzonderlijke bijdragen zijn.
2. Stel je eigen gegevens, analyses en (schaduw)rapporten op. Het behouden van de capaciteit voor onafhankelijk toezicht is van cruciaal belang, vooral in contexten waarin officiële gegevens beperkt, selectief of omstreden zijn. Internationale en regionale maatschappelijke netwerken en wetenschappelijke onderzoekers kunnen als belangrijke bronnen van vergelijkend bewijs dienen en als middel om onderling van elkaar te leren, om zo belangenbehartigingstandpunten nationaal en internationaal te versterken.

3. Ontwikkel verschillende strategieën voor betrokkenheid, zowel binnen als buiten de CSW-regeringsdelegaties. Het opbouwen van relaties met een breed scala aan actoren, zoals verschillende ministeries, diplomaten, wetgevers, regionale autoriteiten en adviesorganen, creëert verscheidene kanalen voor invloed en helpt continuïteit te behouden, zelfs als toegang tot een belangrijke instelling beperkt wordt. Het aanpassen van belangenbehartigingsstrategieën, woordvoerders en boodschappen aan verschillende doelgroepen is cruciaal om effectief te blijven in veranderende politieke contexten.

4. Investeer in breedgedragen allianties en solidariteit tussen bewegingen. Samenwerking met organisaties die zich bezighouden met dezelfde kwesties kan intersectionele analyses versterken en politieke invloed vergroten. Uitgebreide coalities kunnen politiek gevoelige kwesties vooruithelpen door ze te plaatsen binnen algemeen aanvaarde prioriteiten zoals geweldpreventie of volksgezondheid.

5. Het versterken van regionale en transnationale betrokkenheid als aanvullende mogelijkheid. Regionale mechanismen en internationale coalities blijven vaak toegankelijk, zelfs wanneer betrokkenheid op nationaal niveau beperkt of geblokkeerd wordt. Het investeren in regionale coördinatie versterkt de gezamenlijke invloed, zorgt ervoor dat er groepsdruk ontstaat tussen lidstaten en ondersteunt de continuïteit van belangenbehartiging in politieke cycli.

6. Verwijs naar erkende internationale normen, waardoor het maatschappelijk middenveld zijn nationale belangenbehartigingsprioriteiten in globaal erkende rechten kan verankeren. Dit biedt een krachtig hulpmiddel voor het beïnvloeden van regeringsstandpunten tijdens CSW-onderhandelingen.

7. Onderzoek verscheidene strategieën voor financiën om betrokkenheid te behouden. Dankzij ongelijkmatige nationale financieringsregelingen moeten maatschappelijke organisaties eventueel aanvullende financiering zoeken bij internationale organisaties, buitenlandse ambassades of regionale partners, om zo duurzame betrokkenheid te behouden.

Aanbevelingen voor alle actoren

1. Modellen waarbij het maatschappelijk middenveld opgenomen is in de delegatie vereisen duidelijke protocollen over geheimhouding, toegang en rolomschrijving. Zonder deze duidelijkheid loopt deze opname het risico symbolisch te zijn in plaats van invloedrijk, waardoor het vertrouwen aan beide kanten wordt ondermijnd en de waarde van deelname wordt beperkt.

2. Duurzaam partnerschap hangt af van het bewust opbouwen van vertrouwen tussen het maatschappelijke middenveld en regeringsactoren. Een gemeenschappelijk begrip van politieke beperkingen, het onderhandelen van mandaten en de rode lijnen maakt effectieve uitwisseling van informatie mogelijk en vergroot de kans dat de bijdragen vanuit het maatschappelijk middenveld inhoudelijk worden meegenomen.

3. Prioriteer betrokkenheid bij inhoudelijke onderhandelingsprocessen en de opvolging van overeengekomen toezeggingen. Hoewel side events de bewustwording kunnen vergroten en de zichtbaarheid en het netwerken kunnen ondersteunen, is betekenisvolle invloed tijdens het CSW-proces het effectiefst gewaarborgd door duurzame interacties met beleidsvorming, onderhandelingsdynamieken en vervolg op de Overeengekomen Conclusies op nationaal niveau.

4. In sommige politieke contexten waar de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld bij

gouvernementele processen wellicht nog niet de gangbare methode is, kunnen multilaterale organisaties zoals UN Women toegenomen samenwerking tussen het maatschappelijk middenveld en de regering ondersteunen.

5. Het benutten van relaties met bondgenootlidstaten biedt alternatieve manieren voor het uitoefenen van invloed wanneer nationale kanalen beperkt zijn. Eveneens kan de openheid van de regering ten aanzien van de betrokkenheid van internationale maatschappelijke middenvelden, coalitievorming rondom gemeenschappelijke thematische prioriteiten ondersteunen en multilaterale coördinatie versterken.

6. Bijlagen en referenties

I. Lijst van afkortingen

BPfA: Beijing Declaration and Platform for Action

CBD: Convention on Biodiversity

CEDAW: Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women

COP: Conference of the Parties

CPD: UN Commission on Population and Development

CSO: Civil Society Organization

CSW: UN Commission on the Status of Women

DFAT: Department of Foreign Affairs and Trade (Australia)

ECLAC/CEPAL: Economic Commission for Latin America and the Caribbean

ECOSOC: Economic and Social Council

ERA: Equality Rights Alliance (Australia)

EU: European Union

GBV: Gender Based Violence

G77: Group of 77

HLPF: High-Level Political Forum

IFIs: International Financial Institutions

IMC-WE: Interministerial Committee for Women's Empowerment (Jordan)

ICPD: International Conference on Population and Development

ISRRRC: International Sexual and Reproductive Rights Caucus

JNCW: Jordanian National Commission for Women (Jordan)

JWU: Jordanian Women's Union

LGBTQI+: Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer, and Intersex plus

MGoS: Major Groups and Other Stakeholders

MINPROFF: Ministry of Women's Empowerment and The Family (Cameroon)

MoWCSC: Ministry of Women, Children and Senior Citizens

ngo: Non-Governmental Organization

OECD: Organisation for Economic Co-operation and Development

OVOF: Our Voices, Our Futures Consortium

PM&C: Department of the Prime Minister and Cabinet (Australia)

SRHR: Sexual and Reproductive Health and Rights

UN: United Nations

UNFCCC: United Nations Framework Convention on Climate Change

II. Referenties

ActionAid Netherlands. 2024. “Onderhandelingen gendergelijkheid van start.” Beschikbaar op: <https://actionaid.nl/2024/03/14/onderhandelingen-gendergelijkheid-van-start/>

Actionaid 2018. “Onze vrouw in New York.” Beschikbaar op: <https://actionaid.nl/2018/03/02/vrouw-new-york/>

ARDD. 2025. Walking on Eggshells: Pathways to Equality in Jordan: A Civil Society Perspective on the Beijing Declaration Commitments, p. 21. Beschikbaar op: <https://ardd-j.org/publication/walking-on-eggshells-pathways-to-equality-in-jordan/>

Beyond Beijing Committee. 2024. Agreed Conclusions and Session Report - CSW68. Beschikbaar op: <https://www.beyondbeijing.org/storage/publications/december2025/An4eG1JsBgcIm3xrOgy.1.pdf>

CIVICUS: Firmin et al. 2025. State of Civil Society Report. Beschikbaar op: <https://publications.civicus.org/publications/2025-state-of-civil-society-report/>

Council of Europe. 2010. Civil Participation in the Decision Making Process: The Code of Good Practice. Beschikbaar op: <https://rm.coe.int/code-of-good-practice-civil-participation-revised-301019-en/168098b0e2>

Cupać, J. and Ebetürk, I. 2022. “Competitive mimicry: The socialization of antifeminist ngos into the United Nations.” Global Constitutionalism, 11(3), pp. 379–400. doi:10.1017/ S2045381721000186.

Cupac, Jelena and Moss, Martijn. 2025. “Special Section introduction: threats and opportunities: the contestation of gender and sexuality in international organizations.” Beschikbaar op: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14616742.2025.2513119#d1e182>

Damjan Denkovski. 2022. Disrupting the Multilateral Order. The Impact of Anti-gender Actors in Multilateral Structures in Europe. Beschikbaar op: https://centreforfeministforeignpolicy.org/wordpress/wp-content/uploads/2023/01/Study_Disruptingthemultilateralorder_nov2022.pdf

Department of the Prime Minister and Cabinet. 2014. “Call for ngo Delegate Applications.” Beschikbaar op: <https://awava.org.au/wp-content/uploads/2014/10/FINAL-Selection-Documentation-ngo-Delegates.doc>

Department of the Prime Minister and Cabinet. 2024. “Working for Women: A Strategy for Gender Equality.” Beschikbaar op: <https://www.pmc.gov.au/office-women/working-women-strategy-gender-equality>

ECOSOC. 2015. “Future organization and methods of work of the Commission on the Status of Women.” Beschikbaar op: <https://docs.un.org/en/e/res/2015/6>

ECOSOC. 2022. “Future organization and methods of work of the Commission on the Status of Women.” Beschikbaar op: <https://docs.un.org/en/E/res/2022/4>

ECOSOC. 2025. “Revitalization of the Commission on the Status of Women.” Beschikbaar op: <https://docs.un.org/en/E/RES/2026/2>

ECOSOC. 1996. “Resolution 1996/31: Consultative relationship between the United Nations and non-governmental organizations.” Beschikbaar op: <https://digitallibrary.un.org/record/442032?v=pdf>

EFE. 2024. “Javier Milei cierra el Ministerio de Mujeres por “imponer una agenda ideológica” Beschikbaar op: <https://www.deia.eus/mundo/2024/06/08/javier-milei-cierra-ministerio-mujeres-8333761.html>

Equality Rights Alliance. 2024. CSW68 Report Back and Analysis. Beschikbaar op: <https://www.equalityrightsalliance.org.au/wp-content/uploads/2024/07/ERA-CSW68-Final-Report-Public-small.pdf>

Equipop. 2025. “Looking back on CSW69: facing conservative governments and rising fascism, feminist diplomacy must lead the way.” Beschikbaar op: <https://equipop.org/en/csw69-conservative-governments-and-rising-fascism-feminist-diplomacies/>

Fana News. 2025. “National Committee Holds Workshop on Advancing Beijing+30 Priorities in Jordan.” Beschikbaar op: <https://www.fananews.com/language/en/national-committee-holds-workshop-on-advancing-beijing30-priorities-in-jordan/>

Federal Ministry of Information and National Orientation. 2025. “It’s Women O’Clock in Nigeria — Minister Imaan Sulaiman-Ibrahim Calls for Action at Post-CSW69 National Debrief Closing.” Beschikbaar op: <https://fmino.gov.ng/its-women-oclock-in-nigeria-minister-imaan-sulaiman-ibrahim-calls-for-action-at-post-csw69-national-debrief-closing/>

Garlick and Jaber. 2021. Impact of Shrinking Space on Women Organising in Jordan. Kvinna till Kvinna. Beschikbaar op: <https://kvinnaatillkvinna.org/wp-content/uploads/2021/08/IMPACT-OF-SHRINKING-CIVIC-SPACE-ON-FEMINISTS-ORGANISING-IN-JORDAN-1.pdf>

Hashemite Kingdom of Jordan. 2024. “Comprehensive National Review of the Progress Made in Implementing the Beijing Declaration and Platform for Action+30” Beschikbaar op: https://www.unwomen.org/sites/default/files/2025-08/b30_summary_jordan_final_0.pdf

HLPF Website. Beschikbaar op: <https://hlpf.un.org/>

- Holmes. 2024. Feminist Responses to Norm-Spoiling at the United Nations. Beschikbaar op: https://odi.cdn.ngo/media/documents/ODI-FeministResponseNormSpoiling-Briefing-note_Final_Z2fwTg4.pdf
- KA-DER. 2017. Birlesmis Milletler Kadinin Statusu Komisyonu Rehberi ve 60. Oturma Dair Notlar (United Nations Commission on the Status of Women Guidebook and Notes on the 60th session), p. 16. Beschikbaar op: <https://ka-der.org.tr/wp-content/uploads/2020/12/Birlesmis-Milletler-Kadin-Statusu-ve-Komisyonu-Rehberi.pdf>
- ngo CSW. 2023. “CSW67 Parallel Event Programme. 2023.” Beschikbaar op: <https://www.ngocsw.org/wp-content/uploads/2023/05/ngo-CSW67-Forum-Program.xlsx-Agenda.pdf>
- Ngwaba, Uchechukwu. 2021. Nigeria’s Role in Shaping Pan-African Ideals at the National, Sub-regional, Regional, Continental and Global Levels. Beschikbaar op: <https://www.afronomicslaw.org/category/analysis/nigerias-role-shaping-pan-african-ideals-national-sub-regional-regional#:~:text=I%20also%20suggest%20that%20Nigeria’s%20leadership%20role,continent%20and%20one%20of%20its%20largest%20economies>
- OECD. 2025. Towards meaningful civil society participation at the international level: Success factors, opportunities and challenges: OECD Working Papers on Public Governance No. 81. Beschikbaar op: https://www.oecd.org/en/publications/towards-meaningful-civil-society-participation-at-the-international-level_8ed04dc2-en.html
- Open Government Partnership. 2022. “Adoption of Gender Mainstreaming Policy (JO0066)” Available at: <https://www.opengovpartnership.org/members/jordan/commitments/JO0066/>
- Rana and Lipott. 2025. Rundbrief 3/2025:Freiraumverlust Wieviel Zivilgesellschaft bleibt? Beschikbaar op: <https://forumue.de/rundbrief-3-2025-wechselkurstermin/>
- Roa’a 2025. Feminist Agenda Beyond Colonial Structures: Reflections in the Post-Beijing Era. Beschikbaar op: <https://jwu.org.jo/sites/default/files/2025-01/The%20Beijing%20%2B30%20-report-last%20version.pdf>
- Shipman, Paige. 2025. Rights at Risk. WO=MEN, OVOF en Alliantie Politica. Beschikbaar op: <https://www.wo-men.nl/kb-bestanden/1765297557.pdf>
- SWP Berlin. 2024. “The Global Struggle for Sexual and Reproductive Health and Rights.” Available at: <https://www.swp-berlin.org/publikation/the-global-struggle-for-sexual-and-reproductive-health-and-rights#:~:text=The%20group%20opposes%20certain%20aspects%20of%20SRHR,and%20policies%20that%20aim%20for%20gender%20inclusivity>
- The Jordanian National Commission on Women Website. Beschikbaar op: <https://www.women.jo/en>

UN Women. “Commission on the Status of Women.” Beschikbaar op: <https://www.unwomen.org/en/how-we-work/commission-on-the-status-of-women>

UN Women. 2022. “Arab States agree on common position ahead of global meeting on gender equality and climate change.” Beschikbaar op: <https://arabstates.unwomen.org/en/stories/media-advisory/2022/02/arab-states-agree-on-common-position-ahead-of-global-meeting-on-gender-equality-and-climate-change>

UN Women. 2023. “The Region’s Countries Agreed to Advance the Care Society to Achieve Gender Equality and a More Productive, Inclusive and Sustainable Future.” Beschikbaar op: <https://lac.unwomen.org/en/stories/noticia/2023/10/paises-de-la-region-acordaron-impulsar-la-sociedad-del-cuidado-para-alcanzar-la-igualdad-de-genero>

UN Women. 2025. “Jordan sets historic record for women in politics.” Beschikbaar op: <https://www.unwomen.org/en/news-stories/feature-story/2025/08/jordan-sets-historic-record-for-women-in-politics-legal-reforms-and-leadership-training-drive-change>

United Nations. 1979. Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW). Beschikbaar op: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-elimination-all-forms-discrimination-against-women>

Van Paassen, Barbara. 2021. “CSW 65 and Covid-19: It’s time to have women at the table.” Beschikbaar op: <https://afsee.atlanticfellows.lse.ac.uk/en-gb/blogs/csw65-and-covid-19-its-time-to-have-women-at-the-table>

WO=MEN 2021. Jaarverslag. Beschikbaar op: <https://www.women.nl/bestanden/plannen%20en%20verslagen/WOMEN-jaarverslag-2021-def-gewaarmerkt-gecomprimeerd.pdf>

WO=MEN 2023. “Strategisch samenwerken bij de CSW68.” Beschikbaar op: <https://womeninnewyork.blogspot.com/2023/11/strategisch-samenwerking-bij-de-csw68.html>

WO=MEN. 2025. “CSW: ACCESS DENIED Campaign.” Beschikbaar op: <https://womeninnewyork.blogspot.com/2025/03/access-denied-campaign.html>

Women Deliver. 2025. “CSW 69 Political Declaration: A Hard-Fought Victory, But Gaps Remain.” Beschikbaar op: <https://womendeliver.org/press/csw69-political-declaration-a-hard-fought-victory-but-gaps-remain/>

III. Joint letter van de CSW-voorzitter samen met UN Women

Chairperson
Commission on the Status of Women

9 February 2023

Excellency,

The upcoming sixty-seventh session of the Commission on the Status of Women (CSW67), taking place at UN Headquarters in New York from 6-17 March 2023, will discuss as its priority theme 'Innovation and technological change, and education in the digital age for achieving gender equality and the empowerment of all women and girls'. As the preeminent global policy making body on gender equality, the Commission has a history of strong participation by civil society and social justice actors.

The Economic and Social Council encourages all States to consider including representatives of non-governmental organizations and other civil society actors in their delegations to the Commission (resolution 2015/6, paragraph 21). Further, in the same resolution, the Council decided to strengthen existing opportunities for non-governmental organizations to contribute to the work of the Commission.

We therefore call on your Government to consider including in your delegation gender equality advocates from civil society and women's rights and youth groups, prioritizing those that work on critical human rights and gender equality issues including at grassroots levels. For the priority theme of the session, civil society and in particular young people have been developing a unique expertise in benefits and challenges associated with digital innovation and technological change, and it therefore is crucial that they have a role to play in the discussions at the CSW and in contributing to the outcomes.

We hope that ministerial-level leadership of your delegation and the inclusion of strong gender equality advocates from diverse civil society groups and youth will reflect your Government's strong commitment to accelerating the achievement of gender equality and the empowerment of all women and girls, as well as the 2030 Agenda's aspiration to "leave no one behind". We encourage all Governments to share information on inclusion of civil society representatives in their delegation with UN Women offices

We take this opportunity to highlight that the Commission will hold – for the first time - an interactive dialogue with youth representatives on the priority theme, in accordance with its Methods of Work. Given the importance of youth engagement, UN Women will convene a "Youth Forum" during the session. The expectations and recommendations from this forum should enrich the Commission's own deliberations.

As Governments are thinking of organizing their own side events, we urge to include and involve multi-stakeholder actors as much as possible, in support also of the Secretary-General's drive towards a more engaged, enhanced multilateralism, and in solidarity with young people and civil society going forward.

Please accept, Excellency, the assurances of our highest consideration.

Mathu Joyini
Chair
Commission on the Status of Women

Sima Bahous
Under-Secretary-General and Executive Director
UN Women